СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXIV П'ЯТНИЦЯ, 16 БЕРЕЗНЯ 2007 РОКУ ЧИСЛО 11 VOL. CXIV FRIDAY, MARCH 16, 2007 No. 11

Президент Дж. Буш відвідав країни Латинської Америки

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. — Президент США Джордж Буш 8 березня розпочав тижневу поїздку до п'яти країн Південної Америки. Мета – „продемонструвати зацікавлення США до своїх сусідів". Президент США відвідав Бразилію, Уруґвай, Колюмбію, Ґватемалу та Мехіко.

У перший день подорожі, 8 березня, Президент Дж. Буш прибув до Сан-Пауло у Бразилії. Незадовго до його приїзду у місті сталися сутички між силами безпеки і тисячами демонстрантів, які протестували проти відвідин Дж. Буша і проти війни в Іраку. Ще до того, як літак Дж. Буша приземлився у Бразилії, демонстранти зібралися на одному з головних проспектів Сан-Пауло під гаслами з вимогами забиратися геть. Коли натовп збільшився до кількох тисяч, була викликана поліція, яка застосувала сльозогінний ґаз та кийки.

Кілька осіб зазнали поранень. 9 березня відбулася зустріч Дж. Буша з президентом Луїз Інасійо Лула да Силвою, під час якої обговорювалися питання щодо збільшення виробництва етанолу. 9 березня обидві країни підписали угоду про розширення виробництва етанолу шляхом перероблення цукру в Центральній Америці та на Карибах. Обидва президенти, Дж. Буш і Лула да Сілва, заявили, що угода створить додаткові робочі місця, зробить чистішим навколишнє середовище і зменшить залежність від нафтового ринку.

На долю США та Бразилії припадає нині майже 70 відсотків цього виду палива, яке виробляють з кукурудзи та цукрової тростини. Крім того, американський уряд використовує ті відвідини Дж. Буша для протидії звинуваченням у недбалому ставленні до Латинської Америки.

Акції протесту з приводу відвідин Президента Дж. Буша 10 березня відбулись також в Уруґваї.

Дж. Буш перебував у Латинській Америці з метою підтримати вільну

(Закінчення на стор. 4)

НА ТЕМИ ДНЯ

„Антикризова" коаліція проти НАТО – під совєтськими прапорами

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Знов і знов підтверджується, що так звана „антикризова" коаліція в українському парляменті є антинатовською і водночас проросійською, тому так ревно дбає, щоб ці „анти" і „про" вийшли з-за стін Верховної Ради на вулицю і резонували з настроями тієї безнадійної частини населення, котра все ще тужить за СССР.

У відповідь на поданий Віктором Ющенком 6 березня законопроєкт „Про схалення рішення Президента України щодо допуску підрозділів збройних сил інших держав на територію України в 2007 році для участи в багатонаціональних військових навчаннях", представники депутатських фракцій Партії Реґіонів і комуністів здійняли чергову антинатовську гістерію. Мовляв, ні, цей проєкт за жодних умов не пройде, і коаліція матиме підтримку від „народних мас", як це вже було у Феодосії минулого року. Не треба багато думати щодо того, яка ціль стоїть за категоричними заявами „реґіоналів" і комуністів: намір змінити зовнішньополітичну орієнтацію України, унеможливити її інтеґрування в европейську систему економіки і безпеки й таким чином, як говорить директор київського Інституту зовнішньої політики Григорій Перепелиця, „дати можливість Росії говорити про те, що саме вона є тією країною, яка може забезпечити стабільність у цьому реґіоні, і що Україна є сферою її життєво важливих інтересів".

Відомо, що про НАТО пересічна людина в Україні замало знає, аби на її погляд, чи на відповідний референдум, Президент чи Верховна Рада могли покластися. Преса в Україні так мало і кволо пише про Европу і НАТО, що доходить до парадоксу. Ось висновок Громадського комітету „Рівність можливостей": „...Найбільш опосередкованим аґітатором за НАТО є саме Комуністична партія України,

(Закінчення на стор. 3)

Невмируща традиція української писанки

Марта Бачинська

НЮ-ЙОРК. – Прекрасні українські писанки – мініятюрні представники українського народного мистецтва – знову експонуються в Українському Музеї і пригадують нам, що вже близько до весни. Виставка „Писанки: носії життя" відкрилася з початком березня і триватиме до 1 липня. Її куратором є Любов Волинець, завідуюча колекцією народного мистецтва Українського Музею.

Виставка поділена на дві частини. В одній - писанки, створені мисткинею Танею Осадцою, а в другій –писанки і вишивані сорочки з музейної колекції. У цій другій частині куратор виставки підкреслює реґіональну подібність між вишивками та писанками в орнаментиці та кольориті.

Писанки Т. Осадци вже не один раз експонувалися в Українському Музеї. Мисткиня здобула широку відомість своїми писанками і також як ґрунтовний знавець цієї ділянки українського народного мистецтва. Ще за молодих літ зродилося в неї велике захоплення до писанкарства, яке вона перейняла від мами і бабуні. Студіюючи мистецтвознавство в Кент-університеті, Огайо, Т. Осадца вже тоді організовувала виставки писанок, читала доповіді на цю тему, демонструвала техніку писанкарства. Вона також присвятила багато часу на наукове дослідження історії, символіки і старовинної орнаментики писанок. Її праця довела до виникнення надзвичайно цінної колекції писанок поза межами України, яка експонувалася в Америці, Канаді та в Україні.

Колекція писанок Т. Осадци надзвичайно цікава тим, що у відтворенні їх вона дотримувалася оригінальних взорів та кольориту, на базі дослідів в різних музеях України.

Писанки з колекції народного мистецтва Українського Музею. Фото: В. Грицик.

Відродження національної свідомости раннього XIX століття збудило велике зацікавлення до народного мистецтва – науковці та колекціонери ішли в села, записували пісні, звичаї, оповідання; збирали вишивки, тканини, деревірізьбу, вироби із металю, і також – писанки. Результатом їхньої праця була цінна документація народної творчости та створення чималих колекцій.

На виставці в Українському Музеї писанки Т. Осадци згруповані в окремо обрамованих скриньках, зібраних на підставі дослідів чи збірок приватних колекціонерів й наукових установ. Наприклад, писанки Тані Осадци походять з наступних джерел: з рисунків Ераста Біняшевського з альбому „Українські писанки", виданого в 1968 році; з Етнографічного музею Львова, збірка якого має початки у товаристві „Просвіта" з 1868 р. В 1873 р. ця збірка була передана до музею Наукового товариства ім. Шевченка, де перебувала до 1939 року; з праці Мирона Кордуби „Писанки на Галицькій Волині" з 1899 р. Ще сьогодні деякі з тих писанок можна знайти у колекціях Етнографічного музею Львова; є бойківські писанки з рисунків Михайла Скорика з 1934 р. з Київського художньо-промислового музею: з каталогу Сергія Кульжинського з 1899 р., в якому він описав частину збірки писанок з приватного музею Катерини Скаржинської на Полтавщині; та зі збірки Пелагії Литвинової, яка збирала писанки з Чернігівської губернії в 1878 році і видала їх на кольорових таблицях у 1878 і 1902 роках.

Про частину виставки, в якій виставлено вишивані сорочки і писанки, говорить куратор Л. Волинець: „Індивідуальні мотиви, які поєднуються для утворення орнаментального узору, подібні по всій Україні, але чимало різновидів узорів значною мірою залежать від реґіональних

(Закінчення на стор. 26)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Опозиція вийшла з Верховної Ради

КИЇВ. — Опозиційні фракції – Бльок Юлії Тимошенко і „Наша Україна" демонстративно 13 березня залишили залю Верховної Ради на знак протесту проти того, що було названо небажанням урядової коаліції виконати вимоги опозиції. Опозиціонери готуються пояснити, що вони плянують робити далі. Але урядова більшість має досить депутатів, щоб працювати й ухвалювати закони без фракцій опозиції. Один з законів на ранковому засіданні зібрав 241 голос за необхідних 226. Ю. Тимошенко про перелік вимог опозиції до урядової коаліції: „...17 умов є ультиматумом цій владі…,.. якщо антикризова коаліція не прийме ці вимоги, то …ми будемо діяти адекватно...". Прем'єр-міністер Віктор Янукович відкинув більшість вимог опозиції, але говорив про можливість компромісу: „…Там, де можна буде піти назустріч або шляхом пошуку консенсусу – природно, ми підемо на це, тому що ми за стабільність, яка дає зростання економіці, коли з'являється можливість підвищити соціяльні стандарти..." Голова Верховної ради Олександер Мороз звинуватив опозицію у загостренні становища, але застеріг Президента від оголошення передчасних виборів: „…Вся ця радикалізація до суті того, що відбувається в Україні, не має ніякого відношення, бо влада працює стабільно, відбувається зростання обсягів виробництва, зростання показників внутрішнього валового продукту і ґарантії підвищення заробітної платні і соціяльних ґарантій…" *(ББС)*

Відставка Ю. Луценка може посилити „Самооборону"

КИЇВ. — Провідник громадського руху „Народна самооборона" Юрій Луценко заявив 9 березня у Львові, що зрезиґнував з посади радника Президента. Опоненти колишнього міністра внутрішніх справ критикували його за те, що, перебуваючи на державній службі, він у робочий час займався політичною діяльністю. На закиди своїх опонентів з антикризової коаліції Ю. Луценко заявляв, що масові акції у реґіонах він проводить, беручи відпустку. Однак, критики екс-міністра говорили також про неприпустимість, перебуваючи на посаді радника глави держави, вдаватися до закликів про повалення чинного уряду та масового походу невдоволених на Київ. Хоча Ю. Луценко посилався на Конституцію, яка дозволяє мирні акції протесту, – оглядачі погоджувалися з тим, що такий його статус є досить вразливим місцем. Ніні ж, як відзначають, Ю. Луценко матиме більше простору у своїх діях і заявах. Імовірно, що такою могла бути домовленість екс-міністра з Президентом, на адресу якого через різкі заяви Ю. Луценка також лунало багато критики. Головне Контрольно-ревізійне управління нині проводить ґрунтовні перевірки діяльности міністерства внутрішніх справ. *(ББС)*

Візита Президента України до Польщі

ВАРШАВА, Польща. — 6 березня в Польщі з одноденною робочою візитою перебував Президент України Віктор Ющенко. Головними питаннями під час переговорів з його польським колеґою Лєхом Качинським були взаємини ЕС та України, американська система протиракетної оборони та енерґетика. Обидва президенти відвідали приміщення однієї з найбільших корпорацій нафтової промисловости Центрально-Східньої Европи „PKN Orlen" і зустрілися з журналістами. Польські аналітики оцінюють можливість втілення у життя проєкту „Одеса-Броди" менш оптимістично, ніж раніше. Зокрема знавець східньоевропейських студій Бартоломей Сєнкевич сказав, що він скептично налаштований з двох причин: „Казахстан занадто залежний від росіян у справі перепомповування власної нафти, щоб зважитися на проєкт, який росіяни сприймають як ворожий. Тому все ще немає певности, звідки ця нафта може бути. А друге, поки Юрій Бойко є керівником „Нафтогазу", людина, яка на мою думку, абсолютно залежна від Москви, я не бачу, хто з дійсної влади України мав би здійснювати цей проєкт". Аналітик Б. Сєнкевич переконаний, що Президент В. Ющенко у цій ситуації може лише виголошувати декларації, але вони пройдуть повз політику В. Януковича і Ю. Бойка. Ефективні важелі, які могли б просунути цей проєкт, знаходяться в руках українського уряду, і польський аналітик до заяв президентів ставиться скептично. *(„Німецька хвиля")*

Українці Росії протестують

МОСКВА. — Об'єднання українців Росії, Федеральна національно-культурна автономія українців Росії, Реґіональна громадська організація „Українці Москви" протестують проти запланованої Комітетом з культури Москви (підрозділ Уряду Москви) реорганізації Бібліотеки української літератури в Москві на Бібліотеку народів Росії. Про це йдеться у повідомленні 10 березня об'єднаної пресслужби Федеральної національно-культурної автономії українців Росії та Об'єднання українців Росії. Члени цих громадських організацій вважають, „що така реорганізація означатиме фактичну ліквідацію української бібліотеки, другий раз у її історії". У повідомленні зазначається, що на співробітників бібліотеки чиниться тиск. На відновлення Бібліотеки української літератури, ліквідованої у 1938 році, пішло 18 років праці українських громадських організацій разом з державними органами Москви. У новому приміщенні, в нормальних умовах, бібліотека відкрилася 26 травня 2006 року, там сформовано єдиний у Російській Федерації унікальний бібліотечний фонд. Українська громадськість Москви звернулась до керівництва Росії і Москви з вимогами не допустити здійснення реорганізації. *(Радіо „Свобода")*

10 найкращих послів України за кордоном

КИЇВ. — Експерти журналу „Главред" 13 березня оприлюднили висліди опитування, котре визначило десятку найкращих послів України за кордоном. Посол України при Европейському союзі Роман Шпек посів перше місце, набравши 114 точок. Експерти констатували, що „Шпек самим фактом свого довготривалого існування на посаді голови Представництва є одним з небагатьох індикаторів незмінности політики европейської інтеґрації, незалежно від зміни політичної кон'юнктури в Україні". Другим, з вислідом 97 точок, став Посол України у Франції Юрій Сергєєв. Третій – Посол України у США Олег Шамшур (94 точки). Далі місця розподілилися так: Посол України в Польщі Олександер Моцик – 88 точок, Посол України в Німеччині Ігор Долгов – 73 точки, Посол України в Російській Федерації Олег Дьомін – 66 точок, Посол України в Литві Борис Климчук – 58 точок, Посол України в Молдові Петро Чалий – 55 точок, Посол України у Великій Британії Ігор Харченко – 51 точку, Посол України в Угорщині Дмитро Ткач – 46 точок. Головною метою журналу „Главред" є продемонструвати нашим дипломатам за кордоном, що за їхньою працею уважно стежать незалежні знавці, журналісти-міжнародники, народні депутати та „профільні" радники перших осіб держави. *(УНІАН)*

Европейський союз збільшить фінансову допомогу Україні

БРЮСЕЛЬ, Бельгія.— Европейський союз плянує майже вдвічі збільшити фінансову допомогу Україні. Як повідомили в середу в Комісії ЕС, допомога буде спрямована на підтримку процесу реформ та виконання Пляну дій „Україна-ЕС". Таким чином упродовж наступних чотирьох років Київ отримає з Брюсселю 494 млн. евро. Европейський союз вважається найважливішим фінансовим спонзором України. Починаючи від 1991 року, український уряд отримав від ЕС майже два мільярди евро. Як повідомляють інформаційні агентства, нові кошти плянується залучити передусім для інтеґрації України в европейський енергетичний ринок. Крім того, йдеться про розвиток нафто- та газотранспортних систем, а також про підвищення ефективности використання енергії. Частину грошей буде використано для покращення прикордонної контролі. *(„Німецька хвиля")*

Комітет Сенату США підтримав вступ України до НАТО

ВАШІНҐТОН. — Комітет з закордонних справ Сенату США 7 березня затвердив на своєму засіданні законопроєкт щодо підтримки вступу до НАТО п'ятьох східньоевропейських країн, зокрема України та Грузії. Сенатори також затвердили виділення у 2008 році бюджетних коштів п'ятьом країнам для підготування їхнього вступу до альянсу. „Грузія та Україна, – зазначено у документі, – заявили про своє прагнення вступити до евроатлантичної спільноти і, зокрема, прагнуть вступу до НАТО". Американський Сенат заявив також про підтримку евроатлантичних устремлінь Хорватії, Македонії та Албанії, які вже беруть участь у програмі дій щодо членства в альянсі. Грузія та Україна покищо не отримали запрошення до участи у подібній програмі. Голосування у Сенаті за цей законопроєкт відбулося попри спротив, який чинить Москва розширенню НАТО. Поміж його ініціяторів – сенатори-республіканці Ричард Луґар та Джон МакКейн. На думку чільного американського політолога Гарі Шміта, слова якого наводить аґентство Рейтерс, законодавці США у такий спосіб надсилають важливий сиґнал підтримки своєму головному військовому альянсові на тлі дедалі більшої рішучости Росії на міжнародній арені. *(ББС)*

Україна виробляє все більше й більше

КИЇВ. — Промислове виробництво в Україні в лютому 2007 року зросло на 11 відс. у порівнянні з лютим 2006 року. Як повідомив Державний комітет статистики 7 березня, за підсумками січня-лютого його зростання стосовно аналогічного періоду минулого року склало 13.4 відс. За його даними, у порівнянні з січнем-2007 обсяги промислового виробництва в лютому зменшилися на 0.6 відс. У січні 2007 року в порівнянні з січнем 2006 року зростання в промисловості було вищим –15.8 відс. Зростання промислового виробництва в Україні в 2006 році прискорилося до 6.2 відс. у порівнянні з 3.1 відс. в 2005 році, при цьому основний ріст припав на другу половину року, тоді як за підсумками січня-лютого минулого року промислове виробництво знизилося на 0.1 відс.*(„Українська правда")*

Росія далі не виконує угоди з ЧФ

КИЇВ. — Міністерство закордонних справ заявило, що випадок з недопущення українських судових виконавців на станцію радіонавіґаційної системи „Марс-75" свідчить про невиконання Росією досягнутих домовленостей. Напередодні морські піхотинці російської Чорноморської фльоти в Генічеську не пропустили представників райвідділу державної виконавчої служби на станцію. Вони прибули у супроводі правоохоронців, аби примусово вилучити радіонавіґаційну систему, згідно з рішенням Господарського суду Херсонської области. МЗС стверджує, що об'єкти забезпечення мореплавства в Чорному морі є власністю України і російська сторона повинна виконувати рішення українських судів стосовно їхнього передання. На жаль, цього не відбувається. Якщо російська сторона продовжуватиме застосовувати таку практику, українська сторона буде відповідним чином реаґувати для забезпечення виконання рішень українських судів. (ББС)

Загибель журналістів в Україні

КИЇВ. — Україна посіла 14 місце у світі за кількістю загиблих журналістів за останні 10 років. Такі дані оприлюднив 5 березня Міжнародний інститут безпеки новин, який дійшов висновку, що за останнє десятиріччя у світі щотижня вбивають двох журналістів. За останні 10 років в Україні загинули 17 журналістів. Через це країна потрапила до списку з 21 держави, які є найнебезпечнішими для журналістів. Очолює перелік Ірак, далі йдуть Росія, Колумбія та інші країни, включно зі США. Загалом за останнє десятиріччя 1,000 журналістів загинули, виконуючи професійний обов'язок, серед них лише кожен четвертий загинув на війні або під час збройного конфлікту. Дев'ять із 10 вбивств журналістів ніколи не розслідувалися. Міжнародний інститут безпеки новин радить припинити практику безкарности для винних у нападах на журналістів. *(Радіо „Свобода")*

В Україні відзначено Шевченківські дні

Покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченкові з нагоди 193-ої річниці з дня народження поета в Києві 9 березня. *Фото: УНІАН*

КИЇВ. — Прем'єр-міністер Віктор Янукович та голова Верховної Ради України Олександер Мороз 9 березня поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченкові о 8.30 ранку, хоча раніше плянувалося, що керівники всіх гілок влади візьмуть участь у церемонії вшанування Т.Шевченка о 10-ій год. Нечисленні демонстранти біля стін Національного університету скандували „Ганьба!" на адресу представників „антикризової" коаліції.

О 10-ій год. ранку до пам'ятника прийшов Президент України Віктор Ющенко у супроводі урядовців та провідника опозиції Юлії Тимошенко. В. Ющенко закликав до національної єдности українців і наголосив, що саме день народження Т. Шевченка є найкращою нагодою для такого об'єднання. Вперше від часу прем'єрства Ю. Тимошенко у 2005 році В. Ющенко з'явився на церемонію покладання квітів разом з провідницею БЮТ. На церемонії були присутні також народні депутати від БЮТ і „Нашої України", представники непарляментських партій націонал-демократичного спрямування. Представників Комуністичної і Соціялістичної партій присутні не пустили на територію парку, де відбувалася церемонія. (ББС).

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Шевченківські дні розпочалися оперою Миколи Аркаса „Катерина" в постановці Івано-Франківського музично-драматичного театру ім. Івана Франка. В театрі також виступали письменники, співали чоловічі хорові капели „Сурма" і „Галичина", відбулися виставки і конкурси малюнків. Шеченківські читання проведено в школах та бібліотеках усіх районів та міст Прикарпаття.

ДОНЕЦЬК. – Провідник фракції Партії Реґіонів Раїса Богатирьова до річниці з дня народження Т. Шевченка подарувала 51 школі міста „Кобзар". Приймаючи подарунок, директор донецької гімназії ч. 72 Надія Громак підкреслила, що поет писав і російською мовою, кажучи: „чужого навчайтесь, та свого не цурайтесь".

ЧЕРНІГІВ. – Близько 300 чернігівців взяли участь у покладанні квітів до пам'ятника Т. Шевченкові, де зібралися головним чином представники місцевих осередків БЮТ, „Нашої України", СПУ, КПУ, Української студентської спілки, Молодіжного національного конґресу, товариства „Просвіта". В обласному філярмонійному центрі фестивалів та концертних програм відбувся концерт камерного хору ім. Дмитра Бортнянського, а в обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка – вистава „Сліпий" за творами Кобзаря.

ЛУГАНСЬК. – Біля пам'ятника Т. Шевченкові близько 50 представників політичних партій та громадських організацій вшанували день народження Кобзаря покладанням квітів та провели коротке віче. У резолюції учасники віча заявили, що хочуть правди і справедливости, прагнуть гідного життя для кожного українця, та закликали всіх небайдужих громадян приєднуватись до „Народної самооборони".

ЖИТОМИР. – Біля пам'ятника Т. Шевченкові відбулося святкове віче за участю керівників міської та обласної влади, провідників політичних партій области. Про історичне значення для Української держави постаті Т. Шевченка нагадав учасникам віча голова обласної організації „Просвіта" Святослав Васильчук.

СЕВАСТОПОЛЬ. – Урочисте покладання квітів до підніжжя збудованого у 2004 році пам'ятника Т. Шевченкові відбулося з нагоди 193-ої річниці від дня його народження. У ньому взяла участь праправнучка великого Кобзаря по сестрі Катерині Тамара Красицька. В 12-му міському конкурсі читців-виконавців творів Т. Шевченка взяли участь учні 40 шкіл міста, а також 15 місцевих юних поетів.

СУМИ. – Українську книгарню „Кобзар" урочисто відкрито в центрі міста з ініціятиви обласної організації Національної спілки письменників України та видавництва „Корпункт". Сумський „Кобзар" став чи не першою українською книгарнею, відкритою в Україні з початку року. (УНІАН).

Учасники віча біля пам'ятника Т. Шевченкові – представники УНА-УНСО та інші учасники акції – перекривають дорогу комуністам і соціялістам до покладання квітів з нагоди 193-ої річниці з дня народження поета в Києві 9 березня. *Фото: УНІАН*

„Антикризова"...

(Закінчення зі стор. 1)

оскільки більшість виборців, які не належать до цієї політичної сили, вже звикли чинити за принципом: якщо комуністи – проти чогось, значить, у цьому є щось добре...".

Певна річ, „щось добре" сталося й у понеділок, 12 березня, коли у столичному Українському домі почалося засідання 4-ої асамблеї Громадської ліґи „Україна – НАТО", покликане обговорити важливу тему: „Роля суспільства у здійсненні стратегічного евроатлантичного інтеґраційного курсу України". І комуністи знову – тут як тут: супроти незалежної України – жалюгідна жменька старших осіб під червоними полотнищами і під біло-синьо-червоним прапором теперішньої Росії, з російськомовними гаслами „За нашу Совєтскую Родіну!", „Ми всє – русскіє і всє православние!", „Хватіт нас украінізіровать!", „Де НАТО, там кров!" – бач, відбило їм пам'ять, цим „всім русскім і всім православним", що більше невинної крови, ніж під червоними прапорами, не проллялося за всю історію людства.

Учасники пікету проти 4-ої Асамблеї Громадської ліґи Україна-НАТО „Роля суспільства в здійсненні стратегічного евроатлантичного інтеґраційного курсу України" намагаються пройти до будівлі Українського дому в Києві 12 березня. *Фото: УНІАН*

А тим часом Громадська ліґа „Україна – НАТО" на своїй асамблеї оприлюднила ініціятиву створення в Україні розгалуженої мережі інформаційних центрів щодо діяльности НАТО. Добру ідею підтримало Міністерство закордонних справ. Заступник міністра Володимир Хандогій висловив певність, що нова інформаційна мережа може істотним чином посприяти формуванню в Україні свідомої громадянської позиції щодо переспектив і завдань евроатлантичної інтеґрації.

Власне, це було б найраціональнішим кроком назустріч доброму волевиявленню сенаторів США, членів комітету з питань закордонної політики, котрі нещодавна прийняли рішення підтримати вступ до НАТО нових країн, зокрема Грузії і України. Але знов таки: парляментська коаліція „реґіоналів", комуністів і соціялістів нагло ошукують українське суспільство, прирівнюючи приєднання України до Пляну дій щодо набуття членства до самого вступу в НАТО.

Цю тему заторкнув в інтерв'ю для Бі-Бі-Сі радник Президента України Олег Рибачук: „...В Україні громадська думка не поінформована ані про ролю НАТО, ані про функції НАТО, і не розуміє, що це таке – европейська система безпеки. Інформаційна кампанія лише зараз набирає обертів. За цей рік можна зробити дуже багато. Є громадська ініціятива, й за участю представників українського підприємництва, видатних громадських діячів ми плянуємо провести дуже активний рік, щоб пояснити українцям, що таке НАТО. А також пояснити европейцям, що таке – Україна...".

П. Ч.

АМЕРИКА І СВІТ

Грузія збільшує військовий контингент в Іраку

ТБІЛІСІ, Грузія. — Грузія 9 березня заявила, що збирається збільшити свій контингент в Іраку, який тепер становить 850 осіб, до понад двох тисяч військових. Дислокація відбуватиметься впродовж року. Грузинський президент Міхаїл Саакашвілі заявив, що його країна хоче зробити все можливе, щоб допомогти принести стабільність, мир і свободу до Іраку. Грузинський посол у Вашінґтоні заявив, що одна з причин цього кроку – позитивний сиґнал НАТО, до якого прагне вступити Грузія. Грузія заявила також, що запропонує надіслати свій контингент у місію НАТО в Афганістані. *(ББС)*

Суддя, що судив С. Гусейна, втік з Іраку

БАГДАД, Ірак. — Іракський суддя, який присудив колишнього президента Іраку Садама Гусейна до страти, попросив політичного притулку у Великобританії, повідомив 9 березня катарський супутниковий телеканал „Аль-Джазіра", з посиланням на офіційні британські джерела. Суддя Рауф Абдель Рахман прибув до Лондону ще у грудні 2006 року за туристичною візою. У поїздці його супроводжували дружина і троє дітей. Причиною втечі судді з Іраку могли стати погрози йому і його сім`ї, зазначає телеканал. Суддя Р. А. Рахман вів процес у справі про масове вбивство жителів шиїтського села Ад-Дуджейль 1982 року. У причетності до злочину звинувачувалися вищі керівники Іраку на чолі з екс-президентом С. Гусейном. 5 листопада він зачитав рішення суду про виголошення смертних вироків С. Гусейнові, а також колишньому голові військової розвідки Барзану ат-Тікріті та голові революційного трибуналу Аваду аль-Бандару. С. Гусейна стратили 30 грудня минулого року. Ат-Тікріті і аль-Бандар були повішені 15 січня 2007 року. *(УНІАН)*

Ірак провів конференцію з проблем безпеки

БАГДАД, Ірак. — 10 березня в Багдаді відбулася одноденна Міжнародна конференція стосовно безпеки. Прем'єр-міністер Іраку закликав країни, що беруть участь у міжнародній конференції у Багдаді, жорсткіше ставитися до тероризму в його країні. Він сказав, що „джерела підтримки" тероризму мають припинитися. США закликали сусідні з Іраком країни активніше боротися з напливом з-за кордону бойовиків, зброї та екстремістської пропаґанди. З відповідною заявою виступив на конференції з безпеки американський посол в Іраку Залмай Галілзод. Він відзначив, що розпад Іраку через внутрішні конфлікти міг би неґативно позначитися на всіх країнах реґіону. Раніше на конференції виступив іракський прем'єр Нурі аль-Малікі. Він закликав інші держави утриматися від втручання у внутрішні справи його країни. Це перший раз, коли американські представники брали участь у переговорах, де також присутні представники з Ірану та Сирії. Невдовзі по тому, як конференція розпочалася, неподалік приміщення, де вона проходить, пролунало кілька вибухів, але повідомлень про жертви не було. В конференції також брали участь посланці з Ради безпеки ООН, Арабської Ліґи, Ради співпраці Перської затоки, а також країн, що мають кордони з Іраком. *(ББС)*

Переговори не вирішили косовської проблеми

ВІДЕНЬ, Австрія. — У ході останнього кола переговорів між керівниками Сербії і провідниками етнічних албанців, що завершилися 10 березня у Відні, не вдалося досягти домовлености. Спеціяльний представник Генерального секретаря ООН Марті Ахтісарі заявив, що потенціял переговорів з проблеми Косово вичерпано. „На жаль, за підсумками дня, сторони вирішили не змінювати свої позиції", – сказав М. Ахтісарі. Він заявив, що тепер представить свої пропозиції в Раді Безпеки ООН. М. Ахтісарі представив перероблений і доповнений плян всеосяжного вреґулювання косовської проблеми. Суть пляну полягає в наданні краю обмеженого суверенітету під контролею Европейського союзу. Зокрема Косово зможе вступати до різних міжнародних організацій, створювати власні збройні сили і мати державний прапор і герб. Косовські албанці наполягають на наданні повної незалежности, а Бєлґрад готовий забезпечити Приштині лише широкі права автономії. До кінця березня плян М. Ахтісарі повинен бути переведений на мови ООН і переданий до розгляду Раді безпеки ООН. Якщо плян М. Ахтісарі не підтримають в СБ ООН, обговорення косовської проблеми повинне буде почати з чистого аркуша. У переговорах брали участь президент Сербії Борис Тадич і прем'єр-міністер Воїслав Коштуніца. Делеґацію косовських албанців очолив президент Фатмір Сейдіу і голова уряду Аджим Чеку. *(„Кореспондент", Радіо „Свобода")*

В Еспанії згадували загиблих у терактах

МАДРИД, Еспанія. — В Еспанії в неділю, 11 березня, вшанували пам'ять загиблих в терактах 11 березня 2004 року. Перед мадридською залізничною станцією Аточа король Еспанії Хуан Карлос і королева Софія відкрили меморіял пам`яті жертвам серії влаштованих терористами вибухів. Тоді загинула 191 особа, понад півтори тисячі дістали поранення. Пам'ятник має вигляд мерехтливого циліндра зі скла. Церемонія відбулася менш ніж за місяць після того, як 29 підозрюваних постали перед судом за звинуваченням у здійсненні цього жахливого лиходійства. Цього недільного ранку родичі жертв і потерпілі схилили голови в мовчанні, поки король покладав вінок до підніжжя 11-метрової башти. Висота монументу вказує на дату, коли сталася жахлива трагедія. *(УНІАН)*

У секторі Ґази викрадено кореспондента ББС

ҐАЗА. — 12 березня головний кореспондент ББС 44-річний Алан Джонстон, став жертвою викрадення у секторі Ґаза, повідомив голова Сил безпеки Палестинської автономії. Він їхав додому з бюра у центрі міста, коли невідомі перехопили його авто та примусили сісти до їхнього авта. У момент викрадення журналіст встиг викинути свою візитівку, за якою вдалося встановити, що мова йде про Алана Джонстона. Голова кореспондентційного пункту ББС у Єрусалимі Саймон Вілсон повідомив, що зв'язок з кореспондентом загублено. Викрадення чужоземців стали частим явищем у секторі Ґаза. У 2006 року було викрадено близько двадцяти. Досі викрадених звільняли живими та здоровими за викуп після недовгого утримання. А. Джонсон прийшов на працю до світової служби ББС у 1991 р., був кореспондентом у Ташкенті (Узбекистан), Кабулі, згодом працював у Лондоні. У квітні 2004 р. він поїхав працювати у бюро на територію Палестинської автономії. Правлячий рух „Гамас" вимагає негайного звільнення журналіста. 13 березня у смузі Ґаза розпочались протести кількох сотень журналістів у зв'язку з викраденням А. Джонстона. *(ББС, УНІАН, Радіо „Свобода")*

Британський парлямент втратив історичний кольорит

ЛОНДОН. — Представники Палати Громад британського парляменту проголосували за реформу верхньої палати – Палати Лордів. З запропонованих урядом сімох варіянтів співвідношення між членами палати, що призначаються і обираються, представники вибрали варіянт стовідсоткового виборного принципу формування Палати Лордів. За це рішення проголосувало 357 депутатів, проти – 224. Досі члени верхньої палати парляменту не обиралися зовсім. Всі вони довічно призначалися прем'єр-міністром на підставі заслуг перед державою, за винятком 92 спадкових лордів, які зберегли свої місця в парляменті після реформи 1999 року. Тоді право засідати в Палаті Лордів втратили понад 900 спадкових вельмож, оскільки вони часто нехтували своїми конституційними обов'язками, а розмір палати був неймовірно роздутий. Питання про необхідність реформування Палати Лордів знову почало активно обговорюватися навесні 2006 року, коли з'ясувалося, що, принаймні, четверо кандидатів на місця депутатів верхньої палати британського парляменту внесли незадекларовані великі суми до фонду Лейбористської партії. *(УНІАН)*

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

торгівлю й демократію в реґіоні і збільшити кількість друзів США. Після Бразилії він відвідав Уруґвай, Колюмбію, Ґватемалу й Мехіко.

У низці країн Латинської Америки при владі перебувають антиамериканські президенти. Один з них, Президент Венесуели Уґо Чавес, якраз цими днями почав власну поїздку реґіоном. Уґо Чавес використовує нагоду для словесної атаки проти Уряду Президента Буша, звинувачуючи США у намаганні загасити, як він це називає, полум'я революції у Латинській Америці.

11 березня Президент США перебував у Ґватемалі, де вів переговори з питань іміґрації та торгівлі. Під час його зустріч з Президентом Ґватемали Оскаром Берґером обидва провідники обговорили питання тисяч нелеґальних еміґрантів з цієї країни. Президент Дж. Буш попередньо запропонував запровадження гостьових робочих віз. Того ж дня 11 березня Президент США відвідав Колюмбію та висловив підтримку Президентові Алваро Урібе, який переживає політичний сканадал, до якого причетні люди з його найближчого оточення.

Дводенні відвідини Президента США до Мехіко 12-13 березня були останніми з подорожі п'ятьма країнами Латинської Америки. На останній зустрічі Джордж Буш провів переговори з Президентом Мехіко Філіпе Калдероном. Питання іміґрації стало однією з головних тем переговорів. Президент Ф. Калдерон уважає, що єдиним шляхом утримання мексиканців від пошуку краще оплачуваної праці у США є створення робочих місць вдома. Нагадаємо, що напруження між країнами посилилось минулого року, коли Конґрес ухвалив рішення побудувати на кордоні з Мехіко захисну стіну на сотні кілометрів, щоб запобігти проникненню нелеґалів на територію США.

Мексиканський президент Ф. Калдерон жорстко засудив подібне рішення.

Під час зустрічі з Дж. Бушем він сказав, що будівництво огорожі не є вирішенням проблеми з нелеґальними міґрантами. Він уважає, що ніщо так не піде на користь розвитку Мехіко, як ухвалення іміґраційної програми, запропонованої Президентом Дж. Бушем. Ф. Калдерон закликав американський Конґрес підтримати пропозицію Президента.

Сотні демонстрантів протестували біля посольства США у Мехіко під час відвідин Президента Дж. Буша Латинською Америкою. Демонстранти палили американські прапори і кидали каміння в поліцію, що охороняла будинок. Поліція розігнала демонстрантів за допомогою сльозогінного ґазу. Кількох людей поранено, включно з офіцерами поліції. Демонстрація почалася через кілька годин після зустрічі Джорджа Буша з мексиканським колеґою Феліпе Калдероном, який висловив незадоволення жорсткою іміґраційною політикою США. Дж. Буш пообіцяв звернутися до Конґресу, який контролюють демократи, з закликом пом'якшити ту політику.

„Я обіцяю урядові, особисто президентові, але найголовніше – вашому народові провести реформу законів про іміґрацію", - завив у публічній промові Джордж Буш.

Однак, на думку експертів, навряд чи Дж. Буш піде на додаткові поступки в цьому питанні, окрім вже даної обіцянки переглянути закон.

У зв'язку з цим аналітики зайвий раз зазначають, що відвідини Дж. Буша було почато з політичних та дипломатичних розумінь і не мало на меті внести зміни у внутрішню політику США заради поліпшення взаємин з сусідами. *(ББС, Радіо „Свобода", „Голос Америки", „Кореспондент")*

КОЛОНКА КОМЕНТАТОРА

Юлія, яка не зідхає, а діє!

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Помаранчева революція триває! Це – гасло, з яким Юлія Тимошенко приїхала до Вашінґтону і повторювала його під час своїх публічних виступів і, мабуть, офіційних, які вона мала на дуже високому рівні – віце-президент, Державний секретар, верхівка Конґресу – з 28 лютого до 2 березня.

Якщо міряти популярність за стандартами вашінґтонського Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS), то українська опозиціонерка Ю. Тимошенко набагато популярніша, ніж голова уряду України Віктор Янукович: три місяці раніше прем'єр-міністр Янукович заповнив велику залю Центру, а Ю. Тимошенко переповнила її. Бажаючих послухати і побачити її зблизька було більше, ніж місць у залі (навіть стоячих). Чимало охочих так і не впустили на виступ. Останній раз таку зацікавленість в CSIS викликав своїм виступом Білл Ґейтс – президент компютерної фірми „Майкрософт", або просто найбагатша людина у світі. А учасниками зібрань в цьому центрі є люди, які „рухають і трясуть" Вашінґтон, і які уважно парцелюють свій час. Для української опозиціонерки вони час знайшли.

Нема де правди діти, цим разом Ю. Тимошенко розчарувала Нью-Йорк: вона мала там бути перед Вашінґтоном, але в останній хвилині скасувала відвіднини Нью-Йорку, хоч чимало охочих хотіли її зустріти. Вона виїхала з Києва два дні пізніше і попрямувала до Вашінґтону. Офіційна причина зміни маршруту – її виснаження, після довгих зимових поїздок по Україні і простуда. Я не сумніваюся, що Ю. Тимошенко була дуже втомлена напередодні вилету з Києва і лікарі порадили їй відпочити. Але гадаю (хоч це не потвердив мені ніхто з її дорадників), що вона хотіла особисто затвердити і підписати в Києві договір з „Нашою Україною" про об'єднану опозицію, що сталось 24 лютого в Києві. У відміну до багатьох українських політиків, вона дуже серйозно ставиться до своєї роботи. Між поїздкою до Нью-Йорку і полагодженням пекучих політичних справ дискусії не було. А мені пригадується, що протягом останніх років декілька важливих законів не дістали потрібної кількости голосів у Верховній Раді просто тому, що депутати-демократи мандрували по світі замість сидіти і голосувати в сесійній залі.

Ціль своєї поїздки до США, як і її попередніх поїздок до Західньої Европи й Ізраїлю, Ю. Тимошенко подала як бажання „пояснити, що діється в Україні тим країнам, які підтримували українську демократію". Вона говорила про аґресію проти енерґетичної безпеки України і називала фірму „РосУкрЕнерґо", з її підозрілими власниками, головним монополістом в дистрибуції газу, і додавала, що має докази про пляни „РосУкрЕнерґо" заволодіти продажем української електроенерґії за кордон і створити спільні підприємства, які б видобували уран в Україні, а це паливо для ядерних електростанцій. У Вашінґтоні, де енерґетичні компанії, ласі на нові контракти, мають свої представництва, Ю. Тимошенко заявила: „Шукаємо партнерів, щоб в енергії Україна не була самотньою".

Як ділова особа (наприкінці 1990-их років медіа називала її, тоді президента Єдиних енерґетичних систем України, „газовою принцесою") і як політик, Ю. Тимошенко знана з того, що детально вивчає питання, над якими працює, і таким чином є добре поінформована. Ця її характеристика була помітна у Вашінґтоні під час виступів і, мабуть, в розмовах з високими американськими посадовцями. Наприклад, нинішний Білий Дім кладе наголос у своїй політиці закордонної допомоги на угоди, в яких країна-реципієнт пропонує Америці окремі проєкти, що їх Америка зобов'язується фінансувати. Все це є під еґідою державної корпорації „Виклик тисячоліття". Існує ціла процедура для здійснення цієї програми. Недавно Україна дістала статус апліканта в рамках „Виклику", і має подати проєкти для фінансування. А ще перед тим Сполучені Штати поставили передумову, щоб Україна вжила заходів проти корупції. І тут команда Тимошенко вже навіть має проєкт для нині улюбленого американського „Виклику тисячоліття": розбудова Криму. І це не тільки для розвитку економіки півдня України, але й як відповідь заходам мера Москви Юрія Лужкова, який почав будувати в Криму житлові будинки для російських моряків і заявляти при цьому, що Крим, мовляв, частина Росії, ну, принаймні Москви!

Ю. Тимошенко, мабуть, єдиний серйозний український політик, який голосно звертає увагу на постійну аґресію Росії проти України. Я кажу „серйозний", бо в Україні не бракує діячів і політиків які розкидають злісливі фрази проти „клятих москалів" але нічого ефективного проти політики Росії не роблять. А Ю. Тимошенко показує пальцем на те, що діється. Вона доводить, що втягнення України в Єдиний економічний простір (ЄЕП) з Росією, Білорусю й Казахстаном, де Росія матиме 80 відсотків голосів, – це повернення до старого Союзу, і вона називає віце-прем'єра України Миколу Азарова головним ідеологом вступу України до ЄЕП.

У своїх вашінґтонських виступах Ю. Тимошенко повторювала, що в Україні не можна допустити, щоб уряд В. Януковича мав 300 голосів у Верховній Раді. Це конституційна більшість, з якою можна усі ветовані законопроєкти приймати і саму конституцію нашвидко міняти. Вона пропонує дострокові вибори до Верховної Ради, щоб таким чином замінити уряд В. Януковича, який – вона наголошує – не діє в користь України. Вона також хоче скасувати „на коліні писані" під час Помаранчевої революції зміни до Конституції України, які позбавили президента його попередніх прероґатив. Вона надіється, хоч не має певности, що Конституційний суд скасує зміни до Конституції з грудня 2004 року.

Стиль виступу Ю. Тимошенко такий, що вона з'ясовує проблему, навіть описує загрози, що чатують, але не зідхає і не розгублюється

(Закінчення на стор. 15)

Про присудження Національної нагороди України ім. Т. Шевченка

КИЇВ. – На підставі подання Комітету з Національної нагороди України ім. Тараса Шевченка Президент України В. Ющенко 5 березня свом указом надав цю нагороду за 2007 рік **Миколі Гобдичеві,** художньому керівникові академічного камерного хору „Київ" – за мистецьку програму „Тисяча років української духовної музики"; **Остапові Лапському,** поетові, громадянинові Республіки Польща – за книги віршів „Себе: розшукую?!", „Обабіч: істини?!"; **Михайлові Мельникові,** режисерові, акторові – за виставу „Гріх" Дніпропетровського українського театру одного актора „Крик"; **Іванові Остафійчукові,** художникові – за цикли художніх робіт „Моя Україна", „Подорож до Батурина", „Бойківська сага"; **Борисові Плаксієві,** художникові – за цикли живописних робіт „Творці незалежности", „Агонія зла"; **Дмитрові Стусові**, літературознавцеві – за книгу „Василь Стус: життя як творчість"; **Раймондові Турконякові**, богословові, громадянинові США – за переклад Острозької Біблії сучасною українською мовою; **Тарасові Федюкові**, поетові – за книгу віршів „Обличчя пустелі"; **Андрієві Чебикінові,** художникові – за цикли художніх робіт „Кримські мотиви", „Жіночі образи", „Зів'яле листя".

Встановлено на 2007 рік суму Національної нагороди по 130 тисяч гривень кожна.

Прес-служба
Президента України

Виставка раритетів Т. Шевченка

Нагороджено О. Біланюка і Т. Скрипку

22 грудня 2006 року „Свобода" в ч. 51 вмістила репортаж з Генерального консульства України в Нью-Йорку про передання в Україну раритетів Тараса Шевченка – листів, автографів, альбомів з малюнками, фотографій, прижиттєвих видань „Кобзаря", інших документів поета.

У Шевченкові дні в київському Національному музеї літератури відкрилася виставка „Шевченківські раритети", яка триватиме до 31 березня. Її експонати до Другої світової війни зберігалися в Будинку-музеї Т. Шевченка на Хрещатицькому провулку в Києві. У 1943 р. з наказу німецької влади 11 скринь з раритетами вивезли до Познані. За однією з версій, майже весь цей скарб згорів під час бомбардування Польщі у квітні 1944 року. Дещицю експонатів урятував від вивезення директор музею Андрій Терещенко. Пізніше він разом з дружиною Любиною Терещенко забрав урятовані цінності з собою до Америки, а потім заповів зберігати їх в УВАН, після чого офіційно передати Україні.

9 березня Президент України Віктор Ющенко відвідав виставку „Шевченківські раритети", присвячену 193-ій річниці від дня народження Т. Шевченка.

Звертаючись до присутніх на виставці представників УВАН, Президент подякував їм за зусилля, спрямовані на повернення в Україну національних реліквій. „За останні роки зроблено чимало зі збереження і повернення в Україну документів, пов'язаних з творчістю Тараса Шевченка", – відзначив В. Ющенко. За його словами, суспільство і держава мають високо цінувати цю „винятково важливу справу".

В. Ющенко вручив орден „За заслуги" III ступеня д-ві наук Олексі Біланюкові, який у 1998-2006 роки очолював УВАН. Саме завдяки його ініціятиві шевченківські раритети повернуто на батьківщину. Ордена княгині Ольги III ступеня також удостоєна працівниця архіву УВАН Тамара Скрипка.

Після церемонії нагородження директор Інституту літератури ім. Т. Шевченка Микола Жулинський подарував В. Ющенкові альбом картин Володимира Винниченка. Нещодавно завдяки зусиллям УВАН до України було повернуто 145 його картин.

Ялта може втратити

СИМФЕРОПІЛЬ. — Рада міністрів Криму підготувала рішення про продаж 800 гектарів заповідних земель, аби привабити у Крим закордонних інвесторів. Місцеві екологи кажуть, що це вже не перший наступ на заповідні землі, і що масова забудова Криму може знищити його як курорт. Президент Кримської академії наук, голова організації „Екологія і світ" Віктор Тарасенко сказав: „Наша Ялта взагалі – це курорт кліматичний. Якщо ми почнемо шматувати його по 800 гектарів, то це якраз те, що і фільтрує повітря, і що дає воду, і – тримає схили, бо починаються зсуви. І це – загибель для нашого великого курорту". Існують різні версії того, що з'явиться на схилах Південного берега. Це може бути елітне житло, дорогі санаторії, новий газопровід, або ж сміттєпереробний завод. *(УНІАН)*

ЦИТАТА ТИЖНЯ

„Я полюбив мій перший вірш Тараса Шевченка, котрого мене навчила мама на святковий виступ дітей ще перед Другою світовою війною, і я його пам'ятаю до сьогодні...

Встане Україна!
І розвіє тьму неволі
Світ правди засвітить
і помоляться на волі
Невольничі діти...
Свою Україну любіть...
В останню тяжкую мінуту
За неї Господа моліть!!!

Дмитро Вох,
Іст Гановер, Н. Дж.

З відповідей на запитання Української служби Бі-Бі-Сі „Який ваш улюблений вірш Т. Шевченка?" (участь в опитуванні взяли українці з усього світу).

Без мови нема нації

„Нерішучий" Президент України рішуче сказав, вручаючи нагороди молодим ученим, що єдиною державною мовою в Україні є і буде українська мова. „Без мови нема нації", – ствердив Віктор Ющенко ту підставову істину, без практичного втілення якої неможливе українське національне відродження. Тільки плекання рідної мови, рідних традицій надає сенс існуванню незалежної Української держави. Російськомовна Україна – це абсурд, глум не лише над нами, українцями, але над усім людством, над Божою справедливістю. Очевидно, що Президента непокоїть сьогоднішній стан української мови, її доля. Він усе частіше повертається до цієї проблеми. Під час недавніх відвідин Національного музею Тараса Шевченка В. Ющенко знову висловив незаперечну тезу: „Гине будьяка нація не від загонів Муравйова чи Меншикова, не з війни чи аґресії, а від забуття свого слова".

Але кому саме Президент адресує ці важливі думки? Національно свідомі громадяни самі знають, що це так, а не інакше. Вороги українства також це добре усвідомлюють, тому й зі шкіри пнуться, аби назавжди зберегти й узаконити в Україні панівне становище російської мови. Мудрі сентенції з уст Президента можуть мати якесь повчальне значення хібащо для тієї частини населення, котра ще не остаточно зрусифікована і ще може повернутися до мови і культури своїх дідів та прадідів. Одначе, це може статися лише за дуже певних умов. І перша з таких умов – державний захист української мови, активна державна підтримка у справі її відродження, повернення в усі галузі життєдіяльности українського суспільства. Без такої підтримки ледве чи можливо змінити ситуацію.

Іншими словами, утвердження української мови як державної в Україні – це не лінґвістична, а передусім політична проблема. Це одне з найважливіших питань стратегії національного розвитку України, основою якого повинна бути національна ідея і пов'язана з нею державна мова. Без відповідної політичної волі, без цілеспрямованого державного впливу марно очікувати консолідування українського народу, про відновлення його історичної пам'яті, про повне повернення до життя національних духовних цінностей, про виховання молодших поколінь в дусі національної гідности і гордости.

Насправді ж, про який цілеспрямований вплив держави на відродження української мови можна говорити за такого парадоксу, коли Президент каже, що „без мови нема нації", а тим часом прем'єр-міністер і парляментська біло-синьо-червона більшість домагаються офіційного державного статусу для російської мови? Котру ж цих двох ідейно протилежних сторін слід вважати вособленням Української незалежної держави? В кожнім разі, виглядає так, що українське суспільство в цілому сьогодні світоглядно вище, здоровіше, ніж державно-політична, зокрема законодавча, еліта. Про це досить промовисто свідчать висліди грудневого соціологічного опитування, проведеного службою „Юкрейнієн соціолоджі сервіс" під керівництвом д-ра Олександра Вишняка: визначаючи десять найгостріших проблем сучасної України, лише вісім відсотків опитаних – і це тільки за рахунок мешканців Донбасу та Криму – віднесли до цих проблем питання статусу російської мови. Але аж 61 відсоток респондентів навіть на Півдні і Сході України вважають питання статусу російської мови неактуальним або спекулятивним. Тобто народні низи розуміють чи, принаймні, відчувають, що домагання статусу для російської мови в Україні – це політична спекуляція, й не більш. І цій спекуляції час протиставити ясну і сильну політичну волю, бо йдеться не про боротьбу з росіянами і їхньою мовою , якій нічого не загрожує в Україні – йдеться про те, що рішуче стверджує Президент В. Ющенко: без української мови не буде української нації.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00 на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

БЕРЕЗЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Повстання Северина Наливайка

У березні 1596 року покотилася Україною слава про козацького ватажка Северина Наливайка, який повстав проти Польщі за вільну Україну. Дивувалася польська шляхта – ще три роки тому, в 1593-му, сотник Северин Наливайко у війську князя Острозького виступив в бою під П'яткою проти повсталого шляхтича Кшиштофа Косинського.

П'ять тисяч козаків не встояли проти польского війська, а сам Косинський поліг у Черкасах в нерівному бою. Але Наливайко не був шляхтичем, то й пішов тепер за козацтвом. Звісно, козаком він теж не був, але об'єднався з Григорієм Лободою, котрий належав до відвічного козацтва і навіть двічі був гетьманом на Запорожжі. Обидва ходили в походи проти турків в 1594 році за покликом Австрії, якій загрожувала турецька навала.

Загалом об'єднане військо було неоднорідним: Лобода намагався мати у війську корінних козаків, не любив безземельних втікачів від панського гніту, а Наливайко приймав усіх, навіть карних злочинців. Козаки спершу дивилися з погордою на мішане військо Наливайка, але потім усе ж разом стали до бою. Повстанці нищили польські маєтки і брали велику здобич. У Наливайка усі вояки були кінні, мав він також добре пушкарство і сам був добрим пушкарем.

Коли полякам на Волині, Київщині і в Білій Русі стало непереливки, проти повсталих виступило коронне військо під проводом гетьмана Жолкевського. Першим зустрів поляків Наливайко. Сили були нерівні, і він почав організований відступ. Щоб зберегти боєздатність, до кожної гармати прикували по одному пушкареві. Усе ж втрати в сутичках були значні, частину гармат втопили в річках, порох закопали в землю.

Біля Білої Церкви військо Наливайка з'єдналося з козацтвом Лободи. Тепер військо налічувало 7 тисяч вояків, але здатних до бою було лише 3 тисячі. Козаки почали перехід на лівий берег Дніпра, і біля Трипілля на них вдарив Жолкевський. Аж під Лубнами вдалося повсталим закріпитися для оборони. Два тижні тривала облога. Потім у війську виникла чвара, і вояки Наливайка вбили Лободу. Поляки зажадали капітуляції на тяжких умовах – були видані на смерть Наливайко і новий гетьман Матвій Шаула, усі гармати, рушниці, корогви і срібні труби. З 10 тисяч обложених після влаштованої різанини врятувалися втечею тільки півтори тисячі. Але подвиг Наливайка залишився прикладом для нових поколінь.

Л. Хм.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Іспити і концерти в УМІ

Раніше я бувала в Дітройті з концертами, які відбувалися на добродійні цілі, а тепер побувала там як голова іспитової комісії. Керівником відділу УМІ в Дітройті є Марія Лончина-Лісовська, разом з якою віддано працюють учителі Мирослава Борищук, Марія Голіян, Анна Сорохтей, Ірина Шамрай, Олександра Шерстило. Іспити складали 34 учні нижчих і середніх курсів. Всі були старанно підготовлені до іспитів.

В травні відділ влаштовує показ дуетів, де всі учні гратимуть в чотири руки – двоє учнів або учень з учителькою. При кінці концерту учительки М. Лосовська та М. Голіян виконають „Сонату" Моцарта.

Хоч тут є багато учнів неукраїнського походження, але всі радо належать до УМІ і виконують українські композиції.

Іспити і концерти УМІ відбуваються в Українському культурному центрі у Ворені.

Таїса Богданська,
Нюарк, Н. Дж.

З думкою про українців в Казахстані

Приємно було прочитати у „Свободі" (*ч. 9*) про співпрацю українців в США і Казахстані. Читав я в „Свободі", що в Казахстані деякі українці з голоду ледве не помирають.

Було б добре, якби Україна завезла до Казахстану вагон збіжжя і там Український допомоговий комітет розділив його між бідними. Було б добре, якби наша делеґація поїхала до Казахстану й там зорієнтувалася, яке підприємництво можна там розгорнути. Мені здається, що там є широкі простори з чистим повітрям, то можна відкрити туристичне бюро, а з туристичних прозірок можна б зробити й виставку. Праця показала б, що і як далі робити.

Іван Івахів,
Денвер, Кол.

Листи з усіх кінців світу

Звідусіль надходять листи від читачів „Свободи". До цього огляду редакційної пошти включені листи не тільки з Америки, а й з України, Росії, Хорватії... Читачі відгукуються на публікації тижневика, надсилають свої зауваження, міркування. Наприклад, **Юрій Кравчук** з Вільмінґтону, Дел., прочитав повідомлення д-ра Івана Буртика про вкрадені козацькі раритети (*„Свобода", ч. 7*) і написав до редакції, що це, без сумніву, справа рук російської аґентури.

З Бережан, на Тернопільщині, журналістка **Тетяна Будар** надіслала вістки про зустріч в музеї Богдана Лепкого з Заслуженим працівником освіти, почесним головою обласного об'єднання" Богданом Головиним і „Людиною року-2002" в Тернополі Ярославом Омеляном, які розповіли місцевим мешканцям про своєю діяльність. Т. Будар пише також про служіння в церкві св. Трійці молодого священика о. Василя Онищука.

Микола Глюз з Хорватії надіслав відбитки з місцевої преси зі статтями про Україну. На жаль, в редакції немає знавців хорватської мови, але читачеві ми вдячні за увагу. У супровідному листі він пише, що Хорватія не хоче псувати взаємини з Росією, тому статті хорватського журналіста про Голодомор 1932-33 рр. в Україні є сміливим виступом. Про себе М. Глюз пише: *„Я вже старий, на 95-му році життя, живу сам, на острові, де немає наших людей, а „Свободу" мені передплачував проф. д-р Мацьків з Америки, але вже давно він мені не пише"*.

З Мурманська, Росія, **Наталя Литвиненко-Орлова** написала про негарну позицію голови новоутвореного реґіонального об'єднання українців Олександра Драгуна, який після участи у нараді керівників таких організацій в Москві схвально оцінив впровадження в Росії контролі інтернетних зв'язків об'єднань національних меншин, а також запевнив, що скрізь в Росії панує спокій на національному ґрунті. Авторка листа запитує: *„То це значить, що не було побиття Владики УПЦ КП Адріяна в Ногінську, нападу на Наталю Ковальову в Тулі, вбивств Анатолія Криля у Владивостоці, Володимира Побурінного в Іванові, Володимира Сенчишина в Тулі саме на ґрунті шовіністичної зверхности?"*

Ігор Яременко з Каліфорнії прислав надруковані у „Війську України" статтю Романа Сербина „Ветеранська Голгофа", спогади ветерана дивізії „Галичина" „Фашисти використовували нас як гарматне м'ясо" і уривок з роману Володимира Паська „Пора істини". Він пише: *„Статті відкривають суть істини минулих років, і це є думки сучасної України. Спроби нав'язати контакт закінчилися нічим. Не можна видавати бажане за дійсне! Сьогодні військо України перебуває в хаосі і якби довелося воювати, то довго не втрималися б. Брак коштів і політичної волі є причиною того, що служать найманцями за доляри по всьому світі"*.

Наш постійний дописувач **Володимир Рожко** з Луцька повідомив, що передав до друку свою нову книжку про відродження УПЦ на Волині в 1917-2006 рр. Автор має надію на фінансову допомогу у здійсненні цього видання. Його адреса: ***вул. Липинського, 1, кв. 19, Луцьк 43024 UKRAINE.***

Олександра Керша з Бирлінґтону, Вт., надіслала листсповідь про те, як вона увірувала в Ісуса Христа, а також вірші „Рахунок" та „Весно!", у другому з яких пише:

Мої коси сніг посипав,
Та тільки холоду нема...
Сезон весняний в моїм серці,
Кудись поділася зима!

Вітаємо усіх наших дописувачів і Олександру Кершу з весною!

„Приятелі Руху" надали допомогу Україні на 31 тис. дол.

Комітет допомоги Україні („Приятелі Руху") в 2006 році вважав провідним завданням допомогу здібним національно-свідомим студентам, діячам української культури, школам і видавництвам.

В минулому році було надано стипендії 16 студентам через видавництво „Смолоскип" та окремі стипендії двом студентам загальною сумою 5.8 тис. дол., фінансову допомогу письменникам, діячам української культури, в сумі 4.6 тис. дол., проведено передплату української преси школам і бібліотекам, передано на видання книжок – Михайла Ялового, розстріляного в 1937 р., з серії „Розстріляне Відродження" 6.6 тис. дол., Галини Могильницької „Літос", придбано комп'ютери для двох шкіл (в Люботині і Чернівцях), надано допомогу на видання альманаху „Україна на Камчатці", на виготовлення фільму „Помаранчева революція", переказано 2.8 тис. дол. сиротинцям в Бориславі, Одесі, Яблуневі, пожертву на будову Української православної церкви Київського патріярхату в с. Токарівці, Вінницької обл. Загальна сума допомоги сягає 31 тис. дол.

Наша діяльність триватиме так довго, як довго громадянство і українські фінансові установи будуть підтримувати Комітет допомоги Україні. Ми дякуємо за жертвеність нашому громадянству та українським кредитівкам „Самопомочі" – Ню-Йорку, Нюарку, Н. Дж., Кліфтону, Н. Дж. та „Національній" в Ню-Йорку.

Пам'ятаймо про клич: „Свій до свого!".

Роман Ричок,
Мейплвуд, Н. Дж.

Важке народження університету

Дуже вдячний „Свободі" за видрукування щоденників моєї двоюрідної сестри Софії Ананьєвої „Таємниці ракетного об'єднання „Південмаш" 28 липня 2006 року. Декілька слів про себе: я – українець, науковець, кандидат фізико-математичних наук. Сьогодні займаю посаду професора катедри фізики університету „Наша Україна", багато років на громадських засадах працюю в дніпропетровській обласній „Просвіті".

В Дніпропетровську спостерігається переслідування українського населення. Це робить не влада – це роблять окремі антиукраїнські угрупування. Влада ж сама боїться цих угрупувань, тому не захищає українців. Я теж зазнав такого переслідування.

Десять років тому терористи з сокирами і пилами накинулись на мою садибу і почали рубати моє майно. Це сталося на очах у всіх сусідів. Їх напустив на мій сад сусід – підполковник міліції у відставці, щоб захопити собі мою землю. Ні міліція, ні суд не повернули мені мою землю. Мене вигнали з Дніпропетровського університету в 1982 році, коли я першим на катедрі подав на розгляд докторську дисертацію. 13 років я не міг знайти праці – не брали навіть лаборантом до школи. 13 років я збирав пляшечки на бульварі, щоб було на що пообідати! Тисячі разів я звертався за цей час до різних організацій і установ, щоб вони прийняли мене до праці – відмовляли з різних причин.

За 13 років збирання пляшок кожні два дні я відкладав по 20 копійок. На заощаджені гроші зареєстрував своє власне підприємство – Університет „Наша Україна". Допомогла ще й обласна „Просвіта" – мені доручили продавати газету „Січеславський край". У нас вже є 20 студентів, викладачі, проводимо заняття. Вчена рада університету „Наша Україна" рекомендувала мене на посаду професора катедри фізики.

Нас помітило Міністерство освіти і дозволило набрати студентів та розпочати заняття. Сертифікат і ліцензію на ведення університету ми вже повністю оплатили за рахунком міністерства. Але сам сертифікат і ліцензію нам досі не видали, а без ліцензії проводити заняття не можна. Студенти вчилися вже рік, а тепер заняття припинились. Чому міністерство не дає ліцензії, коли два роки тому дозволило набрати студентів і почати заняття?

Юрій Тисенко,
Дніпропетровськ

З доданого до цього листа листування Ю. Тисенка з установами влади видно, що новому українському університетові бракує матеріяльно-технічного забезпечення. Але ні міністерство, ні обласне управління освіти, ні обласна адміністрація не підтримали ініціяторів, а навпаки – залишили без відповіді їхні звернення, що гальмувало (і гальмує досі) цю справу.

Треба починати від Івасика

Нарешті люди в Україні збагнули, що вони живуть у своїй українській хаті, і почали протестувати проти фільмів у кінотеатрах, які показують чужою російською мовою. Час іде уперед, і нове покоління починає думати про українську культуру і свою мову.

Коли ніхто з українців не піде до кіна, де вживають не українську мову, то це кіно з часом стане показувати українські фільми. Так само з газетами і журналами, і всяким друкованим словом.

Поїзд України посувається на схід і скоро дійде до Харкова і Донецька. Коли звичайні люди думатимуть по-українськи, то й урядовці змінять свою політику. Ми мусимо зачинати від Івасика, а не від Івана.

Юрій Кравчук,
Вільмінґтон, Дел.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Нові члени УНСоюзу

Ліяна і Катя Чепін, доні Дори Хомяк і Дарена Чепіна з Ню-Йорку, Н.Й., та двійнята Павло і Степан Сальві, сини Тані Хомяк-Сальві та Лукантоніо Сальві з Вашінґтону, Д.К., – нові члени 15-го Відділу УНСоюзу у Вашінґтоні. Своїх внуків забезпечили бабуся Марта Богачевська-Хомяк і дідусь Ростислав Хомяк.

Филип Шеремета, син Лени і Василя Шереметів з Гантінґдон Валі, Па. , – новий член 247-го Відділу УНСоюзу. Свого сина забезпечив тато д-р Василь Шеремета.

Одеса-Софія Говера, дочка Раїси і Марка Говерів з Коламбії, Мд., – нова членка 5-го Відділу УНСоюзу. Її забезпечили Наталя та Ігор Ґавдяки.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Баль інженерів у Філядельфії – знову успішний

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – В суботу, 10 лютого, у приміщенні готелю „Парк Гаєт" відбувся традиційний – вже 53-ій – баль Філядельфійського відділу Товариства українських інженерів Америки (ТУІА).

Цьогорічний баль складався з трьох частин: бенкету, презентації дебютанток і танцювальної забави під гру оркестри „Темпо." Після одногодинного коктейлю д-р Петро Гевка, голова Філядельфійського відділу ТУІА, відкриваючи баль, привітав присутніх, побажав гостям смачної вечері і приємної забави та представив ведучого Марка Чуму, а о. Іван Демків відмовив молитву.

Після обіду-бенкету почалася презентація 15 дебютанток і їх супроводів. Ними були (в дужках подаємо супровід): Тетяна-Меланія Білинська (Микола Возний), Лариса-Тамара Вязівська (Ждан Кордуба), Христина-Марія Григорчук (Стефан Дубенко), Вікторія Ґрадинз (Маркіян Вірстюк), Йоанна-Марія Караман (Лев Волянський), Юля-Анна Кнігницька (Григорій Фат), Стефанія-Єлизавета Козак (Андрій Міліо), Меласся-Єлисавета Лесюк (Андрій Лоґінський), Наталя-Марія Лещишин (Микола Патриляк), Еріка-Галина Патриляк (Стефан Козак), Александра-Тамара Строцька (Тома Максимюк), Меласся-Христина Сьокало (Марко Кохан), Наталія-Олександра Тарасюк (Дем'ян Гриців), Адріянна-Марія Федина (Андрій Мельник), і Меланія-Ніна Цибрівська (Марко Коструб'як). Членами дебютового комітету були Ніля Павлюк, Марійка Циган і Олесь Кнігницький.

Д-р П. Гевка привітав дебютанток від імені ТУІА та представив їх присутнім. Він вітав кожну дебютантку особисто і декорував їх стрічками з допомогою своєї дружини Ориси Гевки.

Після закінчення презентації дебютанток почалася танцювальна забава, яка тривала до другої години ранку. Баль розпочали дебютантки зі своїми супроводами та батьками. Під час перерви зі словами привіту виступив Олександер Александрович, міністер-радник і заступник Посла України в США.

На бенкеті було понад 400 осіб, на забаві – понад 600 гостей. Про їхнє розміщення дбала д-р Лариса Заїка. До оргкомітету належали П. Гевка, Методій Борецький, Л. Заїка, Мирон Білас, Дарія Лисий, Орест Швед, Марко Яримович і Михайло Комановський. Під час балю допомагали М.Борецький, В.Кузик, Л.Заїка, М.Яримович, Д.Лисий і О.Швед. Всім їм належиться особливе признання за успішне проведення балю інженерів у Філядельфії.

Методій Борецький

Дебютантки з ескортами та члени комітету (зліва): Марко Чума, Ніля Павлюк, Тома Максимюк і Александра Строцька, Маркіян Вірстюк і Вікторія Ґрадинз, Марко Кострубяк і Меланія Цибрівська, Григорій Фат і Юля Кнігницька, Андрій Міліо і Стефанія Козак, Лев Волянський і Йоанна Караман, Микола Возний і Тетяна Білинська, Стефан Козак і Ерика Патриляк, Наталія Тарасюк і Дем'ян Гриців, Адріянна Федина і Андрій Мельник, Наталя Лещишин і Микола Патриляк, Христина Григорчук і Стефан Дубенко, Меляся Лесюк і Андрій Лоґінський, Лариса Вязівська і Ждан Кордуба, Мелася Сьокало і Марко Кохан, Марійка Циган.

Оголошено літературний конкурс

НЮ-ЙОРК. – Жюрі літературного конкурсу україністики Фонду Воляників-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету, яка надає річно нагороди авторам за найкращі друковані праці, закликає охочих взяти участь у конкурсі творів, що вийшли друком 2005 року. Авторів просимо висилати твори з ділянки україністики (поезія, белетристика, літературознавство, історія, філософія та ін.) до Львівського університету на ім'я проф. Михайла Присяжного (один примірник) та на адресу Фундації УВУ в США: „Ukrainian Free University Foundation", P. O. Box 1028, New York, NY 10276 USA (другий примірник). Реченець – 30 червня 2007 року.

Переможцями у минулих конкурсах були Олег Купчинський, – голова НТШ в Україні; Максим Тарнавський – професор Торонтського університету; Петро Перебийніс – головний редактор „Літературної України", Анатолій Карась – професор Львівського університету ім. І. Франка, Анатолій Погрібний – професор Київського університету ім. Т. Шевченка, ряд інших провідних діячів української культури і науки.

Впродовж свого існування нагорода конкурсу Воляників-Швабінських при Фундації УВУ, як це свого часу було сказано у „Літературній Україні" (13 жовтня 2005, ч. 40), „стала прообразом тісного єднання діячів української науки всього світу. Ця нагорода заснована і функціонує на приватні кошти великих українських патріотів Воляників-Швабінських. Це істинно українська, істинно міжнародна відзнака". Офіційне проголошення переможців конкурсу фонду Воляників-Швабінських відбудеться восени 2007 року. Урочисте відзначення лавреатів та вручення нагород заплановано провести, згідно з традицією, в Львівському університеті.

Леонід Рудницький

Вишивані вечорниці у Пітсбурґу на честь дебютанток

Дебютантки з ескортами в Пітсбурґу

ПІТСБУРҐ, Па. – Вишивані рушники стали окрасою святкового вечора, який 23 вересня 2006 року організували членкині СУА. Того дня представляли рідні своїх дебютанток: Маріяна Дабні – свою дочку Емілі-Марію Дабні, Джеф і Христина (з дому Конецька) Долнеки – Еймі-Ларису Долнек, Едвард і Тоні Марі – Делену-Елізу Клавін, Оксана та Володимир Лернатовичі – Анну Лернатович, Дерел та Бренда Петровські – Никол-Аріяну Петровську.

Під мелодію пісень пригадувала свій вечір Емілія Клавін, бабуся Делени-Елізи Клавін. Десятиліття тому вона провадила на вечір свою дочку, а сьогодні вже – на святі внучки.

З покоління в покоління традиції, по краплині збережені, йдуть у сучасність, в далекому заокеанні оживає українська мова і пісня. Саме тому Союз Українок щороку організовує вишивані вечорниці, закликає молоде покоління, аби воно активніше вливалося в громадське життя української діяспори.

Вечорниці провадила Люба Глудковська, яка сказала: „Вишиванки – наш український символ. Вони повинні нести не лише спогад про Україну, а й навчати, що ми з древнього прекрасного роду, з багатющою традицією.. Вишиваний рушник, щедро простелений близьким і далеким друзям та гостям – це символ, який завжди у нашій хаті є ознакою великої любови і незрадливости. І про це має знати підростаюче покоління – молоді українці на американському континенті".

Оксана Лернатович

Мультиплікаційні фільми на святі рідної мови

ДЖЕНКІНТАВН, Па. – 24 лютого, вперше в історії Українського освітньо-культурного центру (УОКЦ), діти і члени громади відзначили Міжнародний день рідної мови фестивалем українських мультиплікаційних фільмів. Свято організували УОКЦ і садочок „Світличка". Протягом дня пресовий комітет УОКЦ збирав підписи на підтримку дублювання і випуску в Україні фільмів українською мовою. Своїми підписами діти „Нашої Української Рідної Школи" і члени української громади Філядельфії підтримали Президента України Віктора Ющенка і дітей України, котрі вимагають повноцінного українського перекладу фільмів, особливо дитячих, в кінотеатрах і для домашнього відео в Україні. Петиція з 350 підписами буде вислана в Посольство України у США.

На початку фестивалю ведуча Андрея Жаровська пояснила його ідею і значення Міжнародного дня рідної мови. Вона розповіла, що з нагоди цього свята В. Ющенко разом з родиною переглянув у кінотеатрі фільм „Павутиння Шарлоти" – за мотивами казки Е. Б. Вайт, дубльований українською мовою.

21 лютого Міжнародний день рідної мови, який був проголошений у листопаді 1999 року на генеральній конференції ЮНЕСКО, відзначатиметься в світі. За даними ЮНЕСКО, на землі існує 6 тис. живих мов. Половина з них перебуває на межі зникнення. Цей день був установлений, щоб сприяти визнанню й використанню саме рідної мови, особливо серед національних меншин.

В Україні Міжнародний день рідної мови вперше святкувався 21 лютого 2002 року.

В програмі фестивалю були фільми „Рукавичка" (1996 р., кіностудія „Укранімафільм"); „Літачок Ліп" (за мотивими казки Н. Вовка, 2000 р., кіностудія „Укранімафільм") і „Тачки" (2006 р. „Pixar Animation Studios", США). Ролі озвучували Остап Ступка, Ольга Сумська, Юрій Коваленко і Андрій Середа. Переклад „Тачок" з мови оригіналу виконав Олекса Негребецький.

Діти різного віку були зачаровані. Фестиваль вдався! Вісьмом пощастило в льотереї – вони виграли забавки і розмальовки з теми фільму „Тачки". УОКЦ продовжуватиме показ фільмів і заохочуватиме дітей писати, розмовляти, думати і гратися українською мовою.

УОКЦ, заснований 1980 року, є неприбутковою організацією, котра зберігає і поширює знання про Україну і українську культуру у Філядельфії і околиці.

Адреса: 700 Cedar Road, Jenkintown, PA 19046, тел. (215) 663-1166, електронна пошта: contact@ukrainiancenterphila.org, сторінка в Інтернеті: www.ukrainiancenterphila.org.

Андрея Поритко-Жаровська

Загинув в Іраку наш Іван-Джонатан

У передостанній день лютого в Іраку загинув, у результаті вибуху підкладеної бойовиками бомби, 24-річний американський сержант медичної служби Джонатан Дейвид Катаверо, син Дейвида Катаверо і Надії, котра походить з українського роду Бекерських. Тато і мама Джонатана – в родині його називали Іваном, по-українськи, й сам він бездоганно володів українською – мешкають в Токсідо, в штаті Ню-Йорк.

У п'ятницю, 9 березня, сержанта Катаверо поховали на цвинтарі ветеранів в Орендж-кавнті, Н. Й.

Був то юнак, якого з повним моральним правом можна зарахувати до золотої молоді. Ввічливий, добрий, розумний, дуже доброзичливий до світу, й саме звідси, з цього почуття – його жертовна готовність сприяти перемозі демократії в Іраку. Заради цього Іван, студент-відмінник, залишив навчання в Коламбія-коледжі в Мериленді і добровільно зголосився до війська, до американського континґенту в Іраку.

Коли гинуть такі юнаки, як Джонатан-Іван, то це непоправна втрата не тільки для батька і матері, для родини, але й, властиво, для всього людства, адже ж світ вже не одержить від загиблого вояка нащадків з успадкованими від нього прекрасними людськими якостями...

Іван для мене був близький і дорогий, немов рідний онук. З його дідом, Іваном Бекерським (або Беком), ми товаришували колись у Львові, починаючи від четвертої кляси народної школи, про що я написав у свому спомині, вміщеному в Альмансі УНСоюзу за 2005 рік під назвою „Немало забулося, але не війна...". За німецької окупації Іван Бек заснував українську книгарню у Львові й успішно її вів. З вибухом війни ми разом з ним залишали назавжди рідний Львів...

Дорогий Іване-Джонатане, ти тепер – у радісних Божих просторах, разом з незліченною армією усіх молодих людей, котрі в нашому світі не жаліли свого життя в ім'я перемоги правди і справедливости.

Евген Бучма, Ґрендвіл, Мишиґен

УКРАЇНА І СВІТ

Посол Фінляндії вільно володіє українською

КИЇВ. – Напередодні з'їзду 31-ої Генеральної асамблеї Міжнародної Ради Жінок у Києві, 4 вересня 2006 року, делеґатки і гості були запрошені до Посольства Фінляндії на „підвечірок".

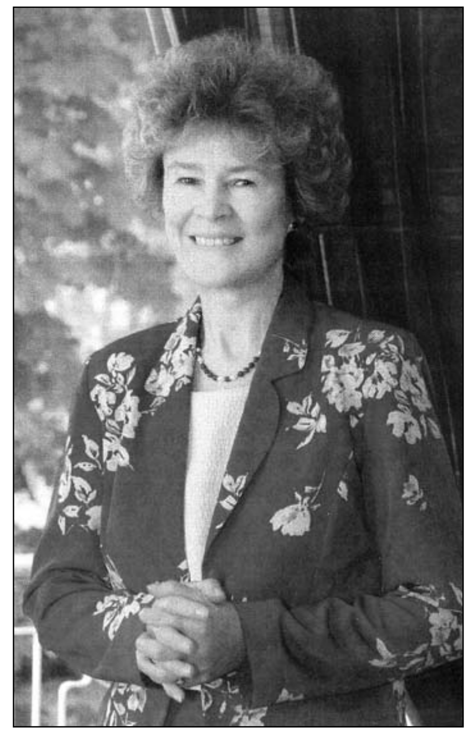
При вході до залі стояла тендітна, вродлива бльондинка. Це була Посол Лаура Реніла. Цікаво і приємно було бачити, як спілкуються люди з п'яти континентів, з 41 держави. Коли прийшла черга на нашу групу присутніх – посол з кожною з нас віталася і говорила українською мовою. Як приємно, що за три і пів року праці в Україні вона досконало опанувала нашу мову.

Мене чекала ще одна приємна несподіванка. На одному зі столиків Посольства побачила недавно видану книжку „Українки в історії". „Ви, українки, повинні пишатися успіхами жінок у всіх ділянках культури і науки. Книжку подарувала мені пані Катерина Ющенко". – сказала пані Л. Реніла.

Посольство Фінляндської Республіки в Україні співпрацює з Національним університетом ім. Т. Шевченка та Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень Національної Академії Наук України. Їхніми спільними зусиллями в 2003 році видали англійською мовою збірник наукових праць „Етнічна історія народів Европи". Фінляндські та українські науковці подають цікаві статті з історії та культури обох народів. Відповідальний редактор – доктор історичних наук, професор катедри етнології Валентина Борисенко. В університеті Тампере в Фінляндії, проф. Борисенко викладала українську етнокультуру. Вона захоплена природою цієї країни, точністю і ввічивістю фінляндців.

Цікаво, що південна Фінляндія від 1040 року належала до Київської Руси. З початком XIII століття входить у володіння Швеції, Данії, і знову Швеції. Після шведсько-російської війни в 1809 році Фінляндія ввійшла до складу Росії на правах автономного Великого Князівства. В кінці XIX ст. російський уряд став на шлях відвертої русифікації. 1917 рік приніс Фінляндії незалежність. Розвиваються різні політичні напрямки. Згодом, після фінляндсько-радянської війни, в 1940 році прийшло до підписання мирного договору.

– Як бачите, історія наших народів дещо подібна, – розповідає Л. Реніла при наступній нашій зустрічі. – Я люблю Україну, привітних, щедрих, уважних людей! Люблю ходити вулицями Києва і брати участь в культурному житті столиці. Українки талановиті, освічені, їх повинно бути більше на урядових позиціях. У фінляндському соймі – понад 40 відсотків жінок, це належиться і українкам, однак, вони недооцінюють своїх спроможностей. Я побувала у всіх закутках України, ознайомилася з її багатою культурою. Впродовж століть наші народи стогнали під пануванням Російської імперії, і це зобов'язує нас краще розуміти одні одних і співпрацювати.

Посол Лаура Реніла

Я здивована, що українці знають набагато більше про Фінляндію, її державний устрій, культуру, ніж ми про Україну...

– Україна повинна інтеґруватися в европейську спільноту і ділити европейські вартості. Я знаю, українці прагнуть цього статусу, а це вимагатиме великої і цілеспрямованої праці. Самостійне мислення, любов до свого народу, ліквідація корупції – відкриє перед Україною перспективу кращого буття, – продовжує посол Л. Реніла.

– Розкажіть дещо про себе і свою дипломатичну кар'єру?

– Мій батько – лікар, я одиначка, виростала в малому містечку, але багатому на культурне життя. У всіх заходах я брала участь, і це допомагало моїй професійній кар'єрі. Мій чоловік помер дуже молодим, і в мене є дочка. Після закінчення студій я отримала стипендію на дослідницьку працю в Польщі. Тоді я глибше зацікавилася культурою і дипломатією держав.

– Ваша українська мова – просто чудова. Чи було тяжко вивчити її?

– Я це робила з задоволенням, розуміючи, що знання української допоможе мені краще пізнати край і нав'язати товариські стосунки з людьми. Спочатку мені було нелегко запам'ятати правильні наголоси в українській мові, бо у фінляндській – наголос завжди на першому складі.

– Як Ви поєднуєте професійну працю з домашніми обов'язками?

– Я люблю свою професію і стараюся все полагодити своєчасно. А домашня праця – не проблема! Моя господиня-українка вміє варити фінляндські страви і мої улюблені вареники з вишнями. Маю багато знайомих. Спілкуюся в Києві з учителями, мистцями, письменниками, деякими симпатичними родинами.

Наталія Даниленко

На Камчатці згадали українських клясиків

ПЕТРОПАВЛОВСЬК-КАМЧАТСЬКИЙ, Росія. – 9 березня, в Камчатській обласній бібліотеці, відбувся вечір на честь Тараса Шевченка. Шевченківські вечори відбуваються на Камчатці ще з дореволюційних часів. У наші дні ця традиція жива, в основному, завдяки Клюбові української культури ім. Івана Франка при обласній науковій бібліотеці. Цим громадським об'єднанням більше 10 років керує Едіта Познякова, яка приїхала на півострів 19 років тому з Тернопільщини.

Одночасно відзначалося 165-річчя іншого березневого іменинника – основоположника української клясичної музики Миколи Лисенка, який багато творів написав на слова Т. Шевченка.

Вечір, який провела Е. Познякова, був душевним і теплим. Пісні, поеми, уривки з опер і п'єс, що виконувались, відживлювали в пам'яті спогади дитинства, несучи серця за тисячі кілометрів від засніженної Камчатки. Лідія Плюшко, подружжя Шаповалових, акомпаніятор – Заслужений працівник культури Росії Галина Кирюшина, жіночий вокальний ансамбль „Ласкаво просимо", учасники композиції Ольга Гаврилова, Марія Сидорик, Валентина Волотова, Валентина Вишньова, Надія Сивашенко, Віра Петрова, Юлія Єременко створили саме ту атмосферу, що допомагає забути про віхолу за вікнами.

Важливою була участь у вечорі молоді – учнів недільної української кляси при середній школі ч. 7 Насті Діденко, Тетяни Вавренчук, Тамари Боргун, Юлії Сидорик, Андрія та Антона Вишньових. Серед гостей клюбу був голова міської Думи Іван Данкулинець, який виступив після завершення програми бездоганною українською мовою. До клюбу люблять приходити не тільки етнічні українці. Чарівна своєю мелодійністю мова Т. Шевченка близька і зрозуміла всім.

Олександер Кришталь
Фото автора

Учасники Шевченківського вечора на Камчатці.

Доповідь про міґраційні процеси в сучасній Україні

Зліва: Орест Попович, Василь Лопух, Василь Махно. Фото: Ганя Кріль

НЮ-ЙОРК. – 10 лютого 2007 року у Науковому Товаристві ім. Шевченка відбулася доповідь доцента Василя Лопуха „Міґраційні процеси сучасної України: тенденції та статистика", у якій йшлося про основну складову продуктивних сил – населення України, зокрема ті аспекти, що віддзеркалюють динаміку демографічних змін, відтворення робочої сили, напрямок міґраційних потоків в країні і за її межі.

Доповідач наголосив, що демографічна політика часів існування СССР дуже неґативно позначилася не тільки на кількісному, але й на національному складі населення України. Слухачі мали змогу знову переконатися в найбільшій ефективності, сказати б, „демографічної" окупації України. Серед неґативних чинників називалися переселення корінного українського населення до різних республік, яке відбувалося одночасно з притоком на територію України чужого за етнічним складом населення; відсутність пашпортів у мешканців села (до середини 60-их років) спонукувала молодих селян у найбільш продуктивному віці, з метою одержання пашпортів, не повертатися в рідні краї після відбуття обов'язкової військової служби, а їхати на новобудови в різні реґіони колишнього СССР; специфічний характер територіяльного розташування окремих видів промисловости та завезення в питомо українські місцевості значних континґентів відповідних „спеціялістів" з інших реґіонів. Адже, як нагадав доповідач, ще зовсім недавно 60 відс. працюючого населення України були зайняті, безпосередньо або опосередковано, працею для військово-промислового комплексу, а для переважної більшости видів продукції не існувало замкнених виробничих технологій.

Розвиток продуктивних сил України як складової частини колишнього Союзу став основною причиною маштабних диспропорцій для економічної системи незалежної України. Незбалянсованість національної економіки та цілий ряд інших причин призвели до глибокої і довготривалої економічної кризи, яка стала однією з основних причин численної еміґрації з України.

Іншим наслідком несприятливого життя в Україні є стрімкий спад природного відтворення населення. У 2005 році на 1,000 осіб населення було вісім народжених і 16 смертей. Такої моторошної статистики не знала в новітні часи жодна европейська країна. Однією із кричущих неґативних тенденцій є зростання кількости народжень позашлюбних дітей: якщо 1991 році такий показник становив 11.9 на на тисячу населення, то в 2005 році він зріс до 21.1.

Несприятлива демографічна ситуація переносить це явище в площину проблем, які становлять загрозу національній безпеці країни, – коментував наведені факти доповідач, а далі зупинився на економічних реаліях сьогодення.

Високі темпи зростання валового продукту в Україні, про які нині часто говорять, мало пов'язані з реальним зростанням національного набутку. Спеціялісти відзначають, що нинішня влада, обраховуючи макроекономічні показники, частково маніпулює показниками, подаючи їх в невідповідних або неспіврозмінних одиницях виміру, які демонструють економічне зростання.

Цим і пояснюється, що, всупереч високим темпам формального зростання економічних показників, 47.9 відс. респондентів соціологічних опитувань свідчать, що жити їм стає „радше важче, аніж легше". Найвище безробіття в Україні спостерігається в Тернопільській, Рівненській, Житомирській областях, відверто депресивними є Чернівецька та Закарпатська області.

Позитивна картина економічних показників поліпшується ще й завдяки такому нестандартному чинникові, як грошові перекази з-закордону – щорічно вони складають до 6 млрд. долярів. Для порівняння, прямі інвестиції в Україну (2005 року) становлять 16 млрд. долярів.

Починаючи з 1994 року, в Україні спостерігається неґативне сальдо міґрації, тобто виїздить людей більше, ніж в'їжджає. Головною причиною, що спонукає людей до від'їзду за кордон, є економічна криза. Окрім того, існує ряд інших чинників, зокрема: зовсім недавно отримана можливість відкритого і вільного виїзду за кордон (*у 1992 році скасовано закон про дозвіл на еміґрацію*); привабливість західнього життя з його впорядкованою інфраструктурою та вищими соціяльними ґарантіями, тоді як вдома панують напруження на ринку праці, політична та законодавча нестабільність, бездіяльність судів та міліції, погані соціяльні умови тощо.

За національним складом серед тих, хто виїжджає, в останні роки виразно переважають українці. Через державну політику нинішні українські керівники зробили заручниками свій власний народ, – додав у цьому зв'язку доповідач.

Щодо США, то представників „четвертої хвилі", за офіційною статистикою, тут нараховується 208 тисяч осіб (це при тому, що всіх українців у США нараховується 937 тисяч осіб). Найвищий рівень міґрації в цю країну спостерігається серед жителів Рівненської, Волинської, Тернопільської областей. Крім того, за час участи в іміґраційних льотеріях українці виграли 28 тисяч „зелених карток". Високою є питома вага осіб з вищою освітою, і нова ґенерація української еміґрації порівняно швидко будує достаток. Де поселяються? Переважно це Ню-Йорк, а також західні штати – Каліфорнія, Вашінґтон.

За даними статистики, мешканці областей на заході України взагалі більш схильні до трудової міґрації. Даються тут взнаки і родинні спогади з недавнього ще минулого. Чому ж люди міґрують не на схід України, де людям не так дошкуляє безробіття, а таки за кордон, на Захід? Доходить до парадоксів. „Для жителів на сході України я – чужоземець, у Словаччині – людина", - процитував у своїй доповіді В. Лопух досить поширені міркування українських „ґастарбайтерів". Згадано було приклад Португалії, де українці стали другою найбільшою етнічною спільнотою після португальців і здобули неабиякий авторитет у цій країні, домоглися непоганих соціяльних ґарантій та леґалізації.

У доповіді Василя Лопуха були визначені пріоритетні мотиви та мотивації міґраційних процесів, котрі стали характерними для сучасної України. У добу ґльобалізації ці процеси неминучі, про що свідчать світові тенденції, і в цьому ситуація в Україні не є унікальною. Однак, для України – як пост-комуністичної країни – є кілька типових рис, які характеризують міґрацію:

– економічна криза та політична нестабільність;

– безробіття та низький рівень оплати праці;

– спрощення процедури перетину державного кордону України, відсутність обмежень збоку держави на право виїзду за кордон – з одного боку, і привабливість „західного світу" – з іншого боку стимулюють еміґрацію з України.

Сергій Панько

Юлія, яка...

(Закінчення зі стор. 5)

(це характеристики українців по обидва боки океану), а пропонує можливі розв'язки й альтернативні пляни. І робить це з оптимізмом. В галузі енерґетики вона доводить, що потрібна політична воля уряду, щоб працювати на енерґетичну незалежність України. Вона пропонує альтернативний газопровід з Туркменістану – через Каспійське море, Грузію, Україну – до Европейського союзу. І також нагадує, що коли вона була головою уряду, Україна почала переговори про видобуття нафти з шельфу Чорного моря, а нинішний уряд, казала вона, саботує ці переговори.

На великому діяспорному зібранні в одній із великих заль засідань Конґресу США вона з задоволенням наголошувала: Помаранчева революція довела, що тих, хто хоче сильної, незалежної України, є більше, як думалось. І тому для неї ця революція триває і має тривати.

Перед останніми виборами до Верховної Ради в Бльоці Юлії Тимошенко не було досить фондів на широкі передвиборні телевізійні реклями, то вона їздила по Україні, виступала на площах і в залях – щось так, як це було видно у Вашінґтоні – і дістала непогану кількість мандатів.

Тепер вона переконує виборців України, що треба встановити „імперативний мандат": тому що тепер обирають депутатів за партійними списками, якщо обраний депутат забажає змінити партійну приналежність, його мають позбавити мандату. Це – пояснювала Ю. Тимошенко – потрібне для того, що Партія Реґіонів пропонує мільйони долярів окремим депутатам, щоб вони переходили до фракції цієї партії

А які стосунки між Президентом Віктором Ющенком з його першим прем'єр-міністром? У всіх вашінґтонських виступах експрем'єр Ю. Тимошенко висловлювала свою підтримку йому і нагадувала, що В. Ющенко – народом вибраний президент. Тільки раз вона сказала, що було помилкою звільняти її уряд, признаючи при тому, що й її уряд у своїй політиці не брав до уваги деяких важливих поглядів, бажань і сподівань. Зате проти В. Януковича і його уряду опозиціонерка Ю. Тимошенко не щадила стріл.

SUMMER CAMPS AT SOYUZIVKA!

TENNIS CAMP
AGES 10-18

Intensive two weeks instruction and competitive play directed by George Sawchak. Limited to 45 participants.
Weeks: June 24– July 6, 2007
$540 UNA Members
$590 Non UNA Members
+ $130 Instructors Fee/per Student

EXPLORATION DAY CAMP AGES 7-10

Six hours of fun-filled activities in this day camp, which focuses on the outdoors.
Session 1: June 25– June 29, 2007
Session 2: July 2– July 6, 2007
$100/per week or $25/per day

PLAST CAMP-TABIR PTASHAT

A Plast day camp held at Soyuzivka. Please contact Plast for registration & Soyuzivka for room bookings.
Session 1: June 24– July 1, 2007
Session 2: July 1– July 8, 2007

UKRAINIAN HERITAGE DAY CAMP
AGES 4-7

Formerly known as Chemney Camp, this day camp exposes kids to their Ukrainian heritage through daily activities such as dance, song, crafts and games.
Price includes tee-shirt and daily lunch.
Session 1: July 15– July 20, 2007
Session 2: July 22– July 27, 2007
$150 Per Camper
$190 if not an overnight guest

A $75 deposit is required to register a child into camp (For Sitch camp- register directly with Sitch Sports School. For Plast camp– register directly with Plast) For more information & for camp applications call: (845) 626-5641 or check out our website at: www.Soyuzivka.com

DISCOVERY CAMP
AGES 8-15

Calling all nature lovers for this sleepover camp filled with hiking, swimming, scuba, organized sports, & bonfires .
Week: July 15– July 21, 2007
$400 UNA Members
$450 Non UNA Members

SCUBA DIVING COURSE
AGES 12-ADULTS

One week course will complete academic, confined water and open water requirements for PADI open water certification. Classes given by George Hanushevsky, scuba-diver instructor.
Pre registration is required.
Week 1 : July 15– July 21, 2007
Week 2 : July 22– July 28, 2007
$400 for Course
$120 Deposit Required
All fees payable to George Hanushevsky

UKRAINIAN "SITCH" SPORTS CAMP
AGES 6-18

This is the 38th Annual Ukrainian "SITCH" Sports Camp run by the Ukrainian Sitch Sports School. This camp will focus on soccer and tennis & is perfect for any sports enthusiast. Registration for this camp is done directly by contacting Marika Bokalo at (908) 851-0617.
Session 1: July 22– July 28, 2007
Session 2: July 29– August 4, 2007
$350 Per Camper
$150 for Day Campers

TRADITIONAL UKRAINIAN FOLK DANCE CAMP
AGES 8-16

Directed by Ania Bohachevsky-Lonkevych (daughter of Roma Pryma Bohachevsky). Expert instruction for beginning, intermediate and advanced dancers. The camps will end with a grand recital which is always a summer highlight!
Session 1: July 22– August 4, 2007
Session 2: August 5– 18, 2007
$610- UNA Members
$660- Non UNA Members
+$300 Instructors Fee /Student

Soyuzivka
for all seasons

UNA Estate Soyuzivka • POBox 529 • 216 Foordmore Road • Kerhonkson, NY 12446 • (845) 626-5641
www.Soyuzivka.com

МОВА ПРО МОВУ

Учімося, бо маємо в кого

Від 1999 року уважно стежу за газетними публікаціями на мовні теми, точніше – на тему нещасливої долі проєкту найновішої редакції „Українського правопису". Народився цей проєкт в Інституті української мови Академії Наук і давав великі підстави сподіватися, що запропонувані зміни, хоч їх було небагато й не мали вони радикального чи, тим більше, революційного характеру, започаткують процес оздоровлення української мови, повернення її до природних першооснов. Ба – даремно ми розмріялись... В 2001 році, за Президента Леоніда Кучми, згаданий проєкт було відхилено, уряд незалежної Української держави, хоч як це дивно й нелогічно, став на бік мовознавців совєтської школи, і то вже була більше політика, ніж наука. Пішло гуляти по газетах немудре звинувачення на адресу авторів проєкту: мовляв, вони хочуть накинути Україні мову українсько-американської діяспори. Хоч насправді йшлося про відновлення декількох правил Харківського правопису 1928 року – саме тих, котрі підкреслюють самобутність нашої мови, її глибоку відмінність від російської.

Втім, читачі „Свободи" знають про ці події зі сторінок „Мова про мову". Однак, менше ми знаємо про поділ, який тепер панує між мовознавцями в Україні, про тих філологів, котрі послідовно й арґументовано обстоюють відхилений в 2001 році проєкт „Українського правопису". Було б цікаво і корисно читати про таких проґресивних українських вчених в розділі „Мова про мову".

Василь Черняк,
Розліндейл, Масачусетс

Відгукуючись на прохання автора, сьогодні пропонуємо коротенькі виписки з книжки „Актуальне інтерв'ю з мовознавцем", виданої київською „Просвітою" в 2001 році: це відповіді професора Львівського університету ім. Івана Франка Олександри Сербенської на запитання журналістки Марії Волощак. У передмові до книжки професор цього ж університету Роксолана Зорівчак пише: „У своїх відповідях на вмілі запитання журналістки м. Волощак проф. О. Сербенська зуміла охопити надзвичайно широкий діяпазон складного і актуального матеріялу: це і сучасна мовна ситуація в Україні, і мовна картина світу, і усне мовлення, і суржик, і інновації в сучасній українській мові, і проблеми релігійної, спортивної і технічної лексики, і роздуми щодо окремих слів і зворотів. Дуже корисні у книжці „Додатки", де подано складні випадки наголошування слів та висловів, а також слова з літерами г і ґ". Отже, уривочки з відповідей проф. О. Сербенської:

„„„...Наступ на українську мову не зупинився... Навпаки, активно триває, має найрізноманітніші вияви. Один з найновіших прикладів: донецький професор М. Луценко, великий „знавець" історії української літературної мови... стверджує, що мовою з такою організацією, як наша, не можна молитися і філософствувати...

„Гине будь-яка нація не від загонів Муравйова чи Меншикова, не з війни чи аґресії, а від забуття свого слова".
Президент України Віктор Ющенко

У свідомості багатьох, принаймні тих, кого історія зарахує до справжньої еліти, утверджується переконання, що мова – це щось більше, ніж просто засіб комінікації, мова – явище містичне; вона не вкладається в рамки формальної логіки, буденної свідомости... Мова – це об'єднана духовна енерґія народу...

Українське звукове мовлення завойовує простір, і кожний з нас певним чином причетний до творення цілісного звукового образу нашої Держави. На жаль, величезне багатство усного мовлення не зібрано. Потрібні хрестоматії текстів видатних наших дипломатів, політиків, юристів, педагогів, священиків, з відповідними коментарями про сам спосіб мовлення.... Та покищо все це переважно зі сфери побажань. Один Інститут української мови в нашій державі, очевидно, не спроможний забезпечити такий обсяг досліджень. В Японії, наприклад, є понад 100 мовознавчих центрів, де різнобічно вивчають такий складний живий організм, яким є мова. держави виділяють великі гроші на розвиток різних програм, пов'язаних з лінґвістикою. Наприклад, уряд Росії 1996 року під цільову програму „Російська мова" виділив колосальну суму – 825 млрд. рублів, яку можна порівняти хіба-що з витратами на утримання океанських фльотів...

Буква на позначення звука ґ століттями була в нашому алфавіті. Її остаточно узаконив Мелетій Смотрицький у своїй „Граматиці", виданій 1619 р. Проте українська мова, запозичуючи слова, намагалася пристосувати їх до своєї фонетичної системи. Це стосується й звука **ґ**, який вона у багатьох випадках передавала українським **г** (*борг, вага, ланцюг та ін.*). Ця тенденція виразно позначилася передусім на центральних говорах України, а в західній її частині під польським впливом прищепилася вимова звука **ґ** у позичених словах. Правописна конференція в Харкові 1927 р. намагалася погодити дві традиції в переданні звука **ґ** в іншомовних словах. Однак, в 1933 р.. борючись з „націоналістичними перекрученнями в мовознавстві", за вказівкою Постишева, літеру **ґ** ліквідовано і заборонено вживати, хоч в орфоепічних словниках завжди визначали ту мінімальну кількість слів, де треба вимовляти звук **ґ**. У Галичині літеру **ґ** вживали до 1939 р., а в діяспорі більшість і досі користується правописом 1928 р. Але багато українців у вживанні циз звуків та літер на їх позначення керуються власними уподобаннями. Більшість говорить *газета, Англія,* але дехто в цих словах артикулює звук **ґ**, хоч Правописний словник Г. Голоскевича подає їх з літерою **г**. Щоправда, і росіяни, і поляки тут мають **ґ**. Отже, безконтрольне вживання звука **ґ**, як і букви на його позначення, свідчить, що мовець визнає посередництво російської чи польської мови у засвоєнні таких слів...

(Закінчення на стор. 20)

Як епископ став єпископом?

Святослав Караванський

Я вчився грати в шахи у 30-их роках XX століття. Мій учитель – російськомовний інтеліґент з вищою освітою, набутою до революції 1917 р. Код початку шахової гри – перший хід білих фігур: „**е2-е4**" він вимовляв по-европейськи, де „**е**" звучало, як і наше „**е**". Така вимова відповідала мовній логіці, бо по горизонталі квадрати шахівниці позначано латинською абеткою: „**a, b, c, d, e, f, g, h**". Латинське „**e**" – це наше „**е**". Цієї – европейської – вимови дотримувалися за тих часів освічені росіяни, не могли вимовляти інакше й українці, бо вимова латинського „**e**" збігається з вимовою нашого „**е**".

Проте, коли згодом я грав у шахи з в'язнями совєтського ГУЛаґ-у, то мої партнери кодували перший хід білих фі-гур як „**є2-є4**", тобто нехтували европейську вимову і послуговувались вимовою російського „**е**" (*„є"*). Цей факт пояснюється тим, що шахами оволоділи широкі маси росіян, не втаємничених у правила вимови латинських літер. Тому вимова "**є2-є4**" і прижилася серед росіян.

Щодо українців, то наш брат завжди пас і пасе задніх. Не може слова мо-вити, щоб не змавпувати „старшого брата". Візьмім такі покручі, як „**понад те**" і "**більш за те**", скопійовані з російських „**сверх того**" і „**более того**", хоч ми маємо свої непозичені звороти „**поза тим**" і „**мало того**". *(*Ось приклад: „Дід був небідний – **більш за те** – мільйонер" = „Дід був небідний - **мало того** – мільйонер"*).*

Те саме і з кодом „**е2-е4**". Він обернувся в українців на „**є2-є4**". І це зафіксовано літературою. У творах П. Загребельного подибуємо місце, де героєві обридло ходити до свого приятеля на „**є2-є4**", тобто грати в шахи. На підставі цього задокументованого літературою факту дослідники нашої мови у XXV столітті твердитимуть, що звук „**е**" українці вимовляли як „**є**". І це буде науковий ляпсус.

Подібна історія сталася багато століть тому і зі словом „**епископ**". Слово це запозичено з грецької мови, де воно, як і низка інших із префіксом „**епі-**", вимовлялося з европейським „**е**": **епігон, епіграма, епідемія, епізод, епілог, епістола, епітет, епітафія, епіцентр**, Слово „**епіскоп**" (= „**епископ**") поширилося у нас після хрещення України. Його наші предки вимовляли так само, як і греки та інші слов'яни – серби й болгари –, які запозичили це слово з грецької мови ще до українців. І серби, і болгари вимовляють це слово по-грецьки: **епіскоп**. Іншої вимови за тих часів не могло й бути.

Коли ж церковні книги і церковна служба прийшла з Києва на Північні землі (називані тоді "**заліссям**"), то разом з вірою і священиками прийшла й европейська вимова. Вона запанувала у церквах, поки священики були з Києва. Коли ж на Божих слуг стали висвячуватися місцеві, то вимова стала мінятися. Місцеві, як і сучасні шахісти, замість „**е**" говорили „**є**", і на це не було ради: европейське „**е**" тут не мало поширення. Поглиблював цю плутанину і той факт, що старослов'янська мова (надалі – ССМ) ніколи не була живою мовою – це була церковно-літературна мова. Кожен етнічний гурт, що послуговувався ССМ, трактував ті чи ті питання вимови відповідно до своєї практики. Тому, хоч і існувала у слов'янській азбуці літера „**іе**", що мала віддавати звук „**є**", тоді як „**е**", мало звучати як „**е**", багато „заліських" церковників вимовляло літеру ССМ „**е**" як „**є**". Звідси й пішла тенденція, закріплена в совєтських (повторюваних без змін у незалежній Україні) підручниках ССМ, що нібито у цій мові літеру „**е**" на початку слова вимовляно як "**є**".

В Україні ж літеру „**е**", чи то на початку слова, чи не на початку, вимовляли, як і південні слов'яни, а саме як „**е**". Так було до 1709 року. 1709 року після Батуринської різанини цар Петро видав указ, за яким в українських церквах наказано не відходити від північної вимови, „дабы" не було „различія". З тих часів слова **епископ, епархія, епітрахиль** стали звучати з уст малоросійських церковників як **єпіскоп** *(=* **єпископ**), **єпархія, єпітрахиль** тощо. Це не українська (спільна з европейською) вимова, а накинута згори – московсько-суздальська.

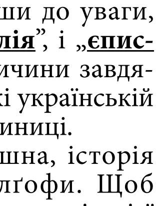
Подібна картина і зі словами **Европа, Ева, евнух**. У цих запозиченнях з греки південні слов'яни – болгари й серби –, а з ними й українці, зберегли грецьку – европейську – вимову. І українські правописи до погрому українства в СССР у 30-их роках XX століття схвалювали таке написання. Виняток становлять слова **евангелія**, та **Евген**, написання яких ці правописи, в тому числі й „соборний" Харківський 1929 року, не змогли захистити від указу Петра І, узаконивши форми **Євген** та **євангелія** /**євангеліє**/, дарма що такий знавець мови, як Г. Барвінок – дружина П. Куліша (очевидно, як і Куліш), у своїх творах уживає лише форму **евангелія** з початковим „**е**".

Галичина, де укази Петра І не мали сили, зберігала традиційну українські вимову. У словнику Желехівського читаємо **Ева, евнух, Европа, евхаристія, Египет, епархія, епітрахиль**, але й тут не обійшлося без **євангелія**, **єпископа** та **Євгена**, хоч галичани традиційно вимовляли їх як **епископ, евангелія, Евген**. На могилі Коновальця в Роттердамі наковано: **Евген Коновалець**. А узаконюючи написання **євангеліє**, занесене до Галичини москвофілами, як і Желехівський заразом наводить і поширену серед загалу назву протестантів **евангелики**, де нема милого Петру І і москвофілам початкового „**е**".

„Соборний" харківський правопис, як бачимо, в усьому поклався на Желехівського, не взявши до уваги, що і „**Євген**", і „**євангелія**", і „**єпископ**" пропхалися до Галичини завдяки москвофілам, і це чужі українській мовній стихії словесні одиниці.

Така ось сумна і смішна, історія української мовної Ґолґофи. Щоб знаходити виходи з глухих кутів цієї Ґолґофи, треба добре вивчити історію нашої мови, не минаючи ніже титли, ніже тії коми. Без знання істини на всіх етапах цієї історії важко бути об'єктивним.

Розділ „Мова про мову" веде ред. Перто Часто

МОВА ПРО МОВУ

М'яке Л – це не „галичанізм"

Декілька років тому читала я статейку проф. Яра Славутича „Ляльолюкання в запозичених словах". Автор розповідав, що відвідав близько ста міст і стільки ж сіл в Україні і ніде не чув м'якого **Л**(*кляса, лямпа, клюб і т. д.*). Зробилося мені прикро, що до такої міри обмосковлено Україну. Мало того, студенти Львівського університету підсміхалися з зумисного експерименту професора: коли він ужив м'якого **Л**, одна дівчина вигукнула: „От маємо дотопного галичанина!".

Та чи справді воно так? М'яке **Л** було притаманне не тільки Галичині. Воно було вживане по цілій Україні. Вживав його мій батько – вихований на Полтавщині, хоч мусів знати московське тверде **Л** (*клас, клуб, лампа*), бо вчився в Прилуцькій гімназії й Московському університеті. Тому що ріс у ще не знищеному українському довкіллі. Про його батька говорили: „Доктор Віктор Дорошенко говорить російською мовою тільки тоді, коли мусить".

М'яке **Л** вживалося по цілій Україні. І це ніякі не польсько-німецькі впливи, запроваджені галицькою інтеліґенцією, які, мовляв, не прийнялися ні в Галичині, ні на Волині, однак, перенеслися після Другої світової війни в діяспору, як пише д-р Яр Славутич.

Не принялися в Галичині? Я народилася й виростала у Львові, ходила там до школи, їздила по Поділлі, бувала в Карпатах, і мушу ствердити, що скрізь так люди говорили, бо це було зовсім природно, без якихось впливів „галицької" інтеліґенції. Не тільки мої батьки Володимир Дорошенко (як я вже згадувала, з Полтавщини) й мати галичанка з м. Болехова, мій хресний батько Василь Стефаник з села Русова на Покутті й наш сусід зі Львова, відомий мовознавець Василь Сімович, народжений в селі Гадинківці на Чортківщині, який довго жив на Буковині, але й усі прошарки населення вживали м'якого **Л**.

У Львові був „Літературно-мистецький клюб", а потім такі клюби були в Ню-Йорку і Філядельфії.

Найкраще цю справу вияснює письменник Віталій Бендер у своєму цікавому і талановито написаному романі „Станиця Пугаловська" (видання СУЖЕРО, Торонто, 1984 р.). Він народився в 1923 році на Дніпропетровщині, жив у Донецькій і Луганській областях.

Згадуючи свою школу у містечку Вишнівському й учительку Оксану Свиридівну, на 68-ій сторінці вищезгаданого роману він пише: „Зайшли також зміни в українській абетці й правописі. З літерою „**Г**" ми звиклися, як з давнім, повноправним складником нашої мови. Адже два роки підряд ми її писали й читали. І ось взимку 1932 року, коли у Вишнівському появилася безліч спухлих (*від голоду* – **М. Г.**) селян, Оксана Свиридівна якось зрезиґновано сказала нам, щоб ми на всіх сторінках своїх читанок виправили букву „**Ґ**" на „**Г**". З дитячою невинністю й курйозністю ми жадали від неї пояснень, а вона якось байдуже й апатично, раз-по-раз відповідала:

– Робіть, що вам сказано.

Та ще довго опісля в таких словах як „*ґанок*", „*ґуральня*", „*ґаз*", ми за звичкою вимовляли „**Ґ**" як „**Г**". А скоро після цього зайшла зміна з вимовою м'якого „**Л**".

Нам заборонили казати „*кляса*", „*лямпа*", „*лябіринт*", а щодо слова „*кляса*", то в ньому не тільки „**Я**" змінювалося на „**А**", а й ціле слово переводилося з жіночого роду в чоловічий – „*клас*".

Тим студенткам – жертвам обмоскалення – треба вияснити, що м'яке **Л** – наше загальноукраїнське, а не „дотепне" галицьке, змінене на московське тверде (в Галичині після 1944 року) з огляду на політику злиття мов, щоб вони не сміялися з того, чого не знають, і не вважали нищення, опростачення, збіднення і спримітивізування нашої мови за проґрес.

Міра Гармаш,
Філядельфія

Час лихочворів

У 2005 році видавничий центр „Просвіта" у Києві надрукував книжку відомого українського письменника Петра Федотюка „Добродії і лихочвори" з підзаголовком „Етюди про мову". Автор протягом багатьох років вів нотатки про сучасні мовні процеси в Україні, і вже в передмові зазначає, що „тим, хто живе Українським Словом, нині ще тяжче в незалежній Україні, аніж було за часів її кольоніяльного стану".

Вже в першому записнику (а їх у книжці є 27, на 288 стор.) письменник звертає увагу на те, що навіть у Верховній Раді і на Українському телебаченні, зокрема у рекламі, панує чуже мовлення. А русизми в українській – то справжня напасть: „часова майстерня" замість „**годинникова**", „обув" замість „**взуття**", „судохідна компанія" замість „**судноплавна**", „пісня на вірш" замість „**пісня на слова**", „попередити" замість „**запобігти**".

Записник III показує, як механічно і неправильно українізуються російські мовні конструкції. Замість українського „**зрівнятися з нею красою**" вживається „порівнятися з нею в красоті", замість „**сповнена невимовним горем**" – „переповнена невиразного горя", замість „**самозакоханість**" – „самоулюбленість".

В записнику IV автор торкається мови відривних календарів. І тут безліч грубих русифікованих ляпсусів, як наприклад: „дівчата гадають", а треба „**ворожать**", „крупні гроші", а треба „**великі гроші**", „зглазити", а треба „**зурочити**", „сісти у кружок", а треба „**в коло**", „область шиї", а треба „**ділянка шиї**", „Діво Маріє, приснися", а треба „**Діво Маріє, наснися**".

Навіть деякі письменники, зазначається в записнику VII, недбало ставляться до відбору слів. У висліді замість „**мана**" звучить „наваджения" (рос. „наважденіє"), замість українського „**мені спалахнула думка**" вживається „мене освітило", замість „**передплата газет**" – російське „підписка на газети", замість українського слова „**незрівняний**" – зросійщене „безпорівняльний".

В записнику IX П. Федотюк характеризує англійську та російську мови. На його думку, англійська мова – це мова науково-технічного проґресу. Разом з тим це „говірка не людей, а роботів". Російська ж мова є „надзвичайно емоційна, але водночас брутальна, принаймні в сучасній, нецензурованій лексиці, мова насильства. Напевне ще й тому, що лишається знаряддям уярмлення інших націй, а тут згадаймо хоч би й абревіятури, які наганяли жах на людей: НКВД, КҐБ, ОМОН... Немарно ж усі злочинці колишнього Союзу спілкувалися нею та жарґоном, виробленим на її основі" (с. 114). Справді, матюки і красне письменство – це речі несумісні.

В інших розділах (записниках) письменник розглядає приклади неправильного слововживання, пропонуючи свої обґрунтовані відповідники. Коментуючи, наприклад, репортажі з футболу, він пропонує „**минуло** три хвилини", а не „пройшло три хвилини", „збивати **завзяття, запал**", а не „збивати наступальний пил", „**облога**", а не „осада", „**цікавіше**", а не „більш цікаво", „завдати **серйозної травми**", а не „завдати серйозну травму", „футболка **личить**", а не „футболка іде до обличчя". Треба сказати, що, пропонуючи кращі варіянти слова, автор посилається не лише на свою письменницьку інтуїцію, але й на такі перевірені словникові джерела, як словник української мови Б. Грінченка, 3-томний російсько-український словник, 11-томний словник української мови та інші.

Книжка, без сумніву, зацікавить кожного, кому не байдуже Українське Слово. Вона чудово доповнює ще одну дуже важливу і дуже потрібну книгу „Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду", яка теж була надрукована того року.

Андрій Медведів

Придбати книжку „Добродії та лихочвари" П. Федотюка можна за 12 дол. з пересилкою за адресою: Andriy Medvediv, 13700 Valley View Rd., apt. 249, Eden Prairie, MN, 55344.

Частіше читаймо клясиків...

Після того, як 10 листопада минулого року „Свобода" надрукувала редакційну статтю „Яке ж буде завершення з'їзду НСНУ?", до редакції надійшов лист від доброзичливої читачки з численними зауваженнями щодо мови цієї статті. Ми дякуємо за щирий намір сприяти нам у вдосконаленні редакційних матеріялів, але водночас хочемо поміркувати над цими зауваженнями, приміряти їх до клясичних взірців української художньої літератури, які назавжди залишаться невичерпним джерелом збагачення рідної мови.

Отже, авторка листа вважає, що не можна писати „*кудахкають*", „*квокчуть*", а треба –„*кудкудакають*", „*квочуть*" . Проте відомий український етнограф М. Номис ще у 1864 році писав: „*Курка кудахче в одним місці...*", а Л. Глібов розповів у байці про півня, який розгрібав сміття і „*квокчучи там дещицю клював*". Також М. Коцюбинський помітив, як „*квочка квоктала десь поблизу*".

Далі читачка стверджує, що „не уживається '*на полях історії*' ". В газеті цей вислів вжито у значенні „*марґінесу*", що по-українськи й означає „*поле*". Але можливе й інше вживання слова „*поле*" – у значенні – „*галузь*", „*ділянка*", „*терен*". Наприклад, М. Коцюбинський писав: „*Заслуги Франка на полі науки такі значні...*". Може бути як сфера діяльности також поле культури, поле історії... Так само і щодо зауваженого в листі „*краю межі*", що видалося авторці синонімічним. Широкою межею можна йти чи їхати між полями, не наближаючись до краю цієї межі...

„*Слугувати*" чи „*служити*"? Авторка листа визнає правильним тільки другий варіянт – „*служити*". Тим часом, скажімо, у Лесі Українки щодо цього була інша думка: „*Не слава гетьмана, вояки, а молодість йому тоді слугувала*".

Неправильно – „*на різних берегах*", треба – „*на противних*", – пише авторка листа. А Г. Тютюнник у романі „Вир" вживає саме „*різні*": „*Вийдуть одна насупроти другої,*

(Закінчення на стор. 20)

Ще раз про те, як ми говоримо

Богу дякувати, пройшли ті часи, коли вважалось поганим смаком у вишуканому товаристві, а також у крамниці, в школі, в інституті, в праці говорити рідною мовою. Зараз ми ніби говоримо українською, **але як говоримо?** Третина з нас каже – *укрАїнський, УкрАїна*, замість *украЇнський і УкраЇна.* Нікого вже не вражає – „*об'ява*", „*краска*", „*напечатати*", „*карандаш*", „*папа*", „*здрастьє*", „*туча*", „*окно*", „*остановка*" і так далі. Невже 135 тисяч слів в найбільшому одинадцятитомному словникові української мови нам не вистачає? Чи не вистачає нам чогось іншого? Ми готові на вуличні протести через гарячу воду – хочемо бути чистими і культурними, а чому ніхто не бачить бруду, який наріс на нашій мові? Я не пам'ятаю, щоб хто-небудь останнім часом вживав при мені кличний відмінок, я тільки чую „*Олечка, Антоша*", „*Машенька*", „*Васєнька*" або ще „*Сєрожа" і „Ларіса*". І навіщо підміняти милозвучні сонорні „**л**", „**м**", „**н**" в іменах *Наталка, Марійка, Софійка, Сергійко* неприємними шиплячими – *Наташа, Маша* і так далі? До речі, про шиплячі. Здається, мало хто з нас здогадується, що вони вимовляються твердо, на відміну від вимови в російській мові.

Цінники – це окрема тема розмови. Таких перлів начитаєшся, пройшовшись базаром – „*селідка*", „*м'ясо свинини*" (є, виявляється, така звірина – *свинина*), „*плетьонка*", „*плотні колготи*", „*спічки*", „*стіральний порошок*" і так далі. Кажу продавщиці: „*Виправте на „пральний порошок*", і чую – „*А яка разніца?*". І справді... Поки нам не буде „разніци", доки ми будемо хохлами, а не українцями.

Малодухість і небажання бути „не як всі" стоїть на заваді, хоча кожна мовна похибка ятрить душу. Наша покалічена мова стає звичним явищем. Ми, носії мови, мусимо щось робити, поки не пізно. Не будьмо бидлом, хохлами, якими нас так хочуть бачити! Адже зникне мова – зникне нація. Щезнемо ми з вами. Невже ми цього хочемо?

Олег Кордонець,
Київ

Учімося...

(Закінчення зі стор. 18)

Літературний наголос утвердився під впливом центрально-південих говорів. У вихідців з інших діялектних груп відхилення від літературної норми особливо відчутне. Наприклад, *кажу', пишу', була', беремо', несла', везти'* – це норма, *а ка'жу, пи'шу, бу'ла, бере'мо, не'сла, ве'зти* – особливість південно-західніх говорів... В українській мові наголос вільний, різномісний, він може падати на будь-який склад слова: *коса', хата', заме'тений.* В інших мовах слова мають постійне місце наголосу... Однак, вільний наголос не означає, що наголошувати слова можна довільно. У наголошуванні українських слів є своя системність, яка виявляється в тому, що певні групи слів об'єднуються одним правилом щодо наголошування. Наприклад, числівники другого десятка мають наголос на складі на: *одина'дцять, двана'дцять, трина'дцять, чотирна'дцять;* в іменниках з префіксом **ви**- наголос падає на префікс: *ви'няток, ви'падок, ви'писка, ви'клик, ви'хоплення,* але: *вимо'ва, видавни'цтво, виро'щування.* Так само наголошений і префікс **по**- у словах *по'значка, по'свідка, по'смішка.* У трискладових словах віддієслівного походження наголос падає на той склад, на якому він є в інфінітиві (*чита'ння, пит'ання, навча'ння, писа'ння, завда'ння*), а в двоскладових – на закінчення (*життя', буття', знання', звання', пиття', спання', проте: вмі'ння, вче'ння*)...

Пам'ятаю, коли Малишко написав свій знаменитий „Рушник" (слова відомої пісні), Рильський картав у „Літературній Україні" свого приятеля за ненормативний наголос дієприкметникової форми: *„Виши'ваний, дорогий Андрію,* – писав він. – *Як і мере'жаний, гапто'ваний".*

...Пишуть – *Федоріва, Іваніва, Попіля, Чорновіла, Пономаріва* (хоч український мовознавець пише своє прізвище в родовому відмінку – *Пономарева*), довелося вже чути по радіо – *Яківа.*

Тут діють дві тенденції. Перша: протидія русифікуванню українських прізвищ. наприкад, відомий львівський письменник Роман Федорів, що форма родового відмінка його прізвища – *Федорова* – дає підставу говорити, що він *Федоров* (звідси недалеко й *Фьодоров*). Друга: фонетичним законом української мови є звук **і**, який походить з давніх **о е** в закритих складах і його чергуваня з *о, е* у відкритих: *кінь–коні, віл–вола, Львів–Львова, Самбір-Самбору, Київ–Києва, піч–печі.* Дехто каже: прізвище – моя власніть, і я можу писати, як мені заманеться! Але ніхто не заперечить, що наші прізвища – це насамперед українські слова... Власні назви також підпорядковані загальним закономірностям, що діють у мові. Як бути? Варто „слухати" мову, берегти її особливості, не розхитувати мікросистеми. Кажемо: *приїхав зі Самбору, зі Львова,* отже – *пісні Білозора...*

Як сприймати закінчення -и в родовому відмінку іменників жіночого роду – *радости, любови?* Це наше давнє закінчення. Воно, наприклад, „застигло" в прислівникові *безвісти*, щоб ще раз нагадати нам про цю особливість української мови. Словник Голоскевича фіксує чимало таких форм: *радости, вірности, гідности...* Ця форма, як питома риса національної мови, широко засвідчена в наших діялектах, є вона в наших піснях

Питається вітер смерти:
„Кому треба нині вмерти?"

Або:

За твої, дівчино, чорнії брови,
За твою, дівчино,
краплю любови...

Укладачі правопису (*тобто проєкту найновішої редакції, 1999 р.*– **Ред.**) не вигадують правил. Керуючись науковим принципом, зберігаючи традиції, беруть до уваги те, що вже устійнилося, що відбиває живе мовлення, є для нього природним, зберігає суть мови як живого організму. Наприклад, пишемо *Юлія*, але в чоловічому імені чомусь маємо писати *Юліан*, хоч насправді українець так не вимовляє. Але вже в імені *Маркіян* чинний правопис узаконює **-ія**. Розходження маємо в написанні групи однокореневих слів:манія – маніяк, маніяцтво, але маніакальний. Пишемо *Азія, колонія, матерія, премія,* але *азіатський, колоніяльний, матеріяльний,* хоч *парафіяльний, василіянський...*

...У наших пам'ятках (наприклад, у „Травнику" XVI ст.) у написанні таого характеру слів переважає літера **я** (*фиялковий*), Отже, правило написання **-ія** у словах іншомовного походження не придумане сьогодні. Користуючись правописом 1927 року, його зберігають українські видання поза Україною...".

Частіше...

(Закінчення зі стор. 19)

стануть на різних берегах...". Також є правильними слова *„скепсис"*, а не *„скептизм"*, *„вособлення"*, а не *„уосіблення"* (після попереднього голосного звуку)...

У листі знаходимо й два зауваження щодо змісту нашої редакційної. „Завтра минає перерва в з'їзді...", сказано у статті, а у листі з цього приводу наголошено: „Яка перерва? Це був кінець, а не перерва". Ні, це було закінчення перерви, після якого могла бути оголошена нова перерва, тому напередодні писати про кінець події було передчасно. У редакційній було також висловлено надію, що *„Помаранчева революція дістане друге дихання"*, читачка пропонує замінити *„друге дихання"* на *„реанімацію, відродження".* Ми вважаємо, що Помаранчева революція як стан духовного піднесення народу все ще триває і маємо надію не на її реанімацію, а таки на друге дихання.

Не можна погодитися з запереченнями авторки, що *„єдиний організований всенародний рух, здатний подолати прірву між владою і народом"* – це, мовляв, було вже у Сталіна та Гітлера. Ці диктатори ставили за мету панування у світі, а Україні така єдність потрібна, щоб стати повноцінною державою. Однак, останні зауваження не стосуються лексики, тому закінчимо цей екскурс заохоченням частіше читати українські книжки і збагачувати свій словниковий запас.

Редактор

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Опера українською мовою повертається в Україну

В ч. 45 „Свободи“ за 2006 рік було вміщено інтерв'ю відомого американського діяча музичної культури українського походження Адріяна Бриттана, який захопився думкою повернути українську мову у вистави оперних театрів України. Його підтримали в Дніпропетровському оперному театрі, де вирішено поставити українською мовою три опери европейських композиторів – „Сестра Анжеліка“ та „Джані Скікі“ Пучіні і „Всі жінки однакові“ Моцарта. Цей міжнародний українсько-американський проект підтримала фундація „Спадщина“ з Чикаґо. Дві перші опери переклав у Львові Назар Федорак, третю – Олена Фешовець.

10 і 18 квітня в Дніпропетровському оперному театрі відбудуться прем'єри опер Пучіні, опера Моцарта плянується на відкриття наступного театрального сезону. Для підготування вистав до Дніпропетровська виїхала зі Кензас Ситі, США, 26-річна художниця (театральний дизайнер) Ліз Фріман. На її рахунку – вже близько 30 театральних вистав.

У Дніпропетровську Л. Фріман виготовила креслення декорацій та ескізи одягу. Для місцевих постановників були новиною тривимірні декорації, які в Україні ще не застосовуються. Були труднощі з придбанням тканин та деталей для одягу, бо те, що завжди є в Америці, тяжко знайти в Україні. Гостю з Америки тепло зустіли над Дніпром і надали їй необхідну допомогу. На цьому тижні до Дніпропетровська вирушив також А. Бриттан, який диригуватиме на прем'єрі.

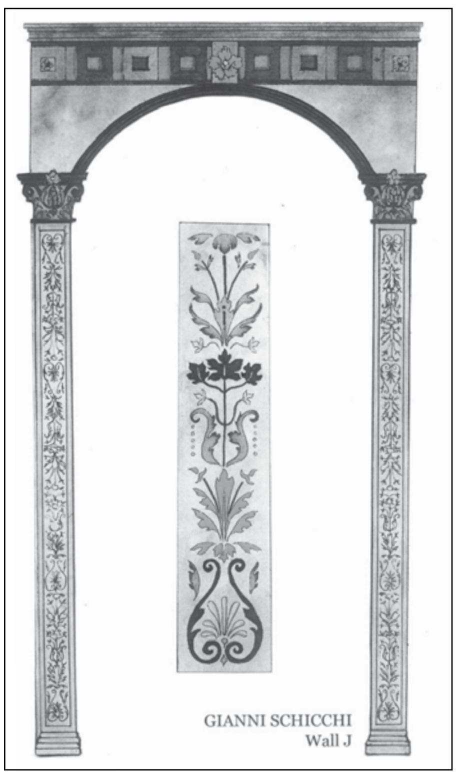
Згадані опери Пучіні вперше були поставлені в Ню-Йорку, в театрі Метрополітен-Опера. Особливо сподобалася глядачам весела опера „Джані Скікі“. Щодо мови опер Максим Стріха в газеті „Україна молода“ писав 15 лютого про американський театр: „Варто відзначити ще одну цікаву обставину – попри панівну останнім часом тенденцію виконувати всі опери мовами ориґіналів, „Чарівна флейта“ йде в „Мет“ не німецькою, а в дуже доброму віршованому, спеціяльно зробленому для цієї постановки англійському перекладі. Постановників можна зрозуміти: адже опера є складним музичнодраматичним жанром, де слова так само мають вагу. Шкода, що цю просту істину забули в Україні, де явище україномовної опери загинуло вже за доби незалежности“.

На мою думку, українська мова зникла з опери значно раніше і поступилася не мові ориґіналу, а ... російській. Тепер є надія на зміни до кращого. Приємно, що відродження державної мови в театрі йде з нашого краю, з діяспори.

Л. Хм.

Ліз Фріман

Ескізи одягу і декорацій, які запропонувала Ліз Фріман.

18 березня: програма „Чарівні голоси"

Дитячий хор УМІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ Па. – 18 березня дві місцеві орґанізації – Філядельфійський відділ Українського музичного інституту та „Світличка" при Українському Золотому Хресті, – міцно пов'язані з вихованням української молоді, представлять програму „Чарівні голоси". Її відкриє бубніст, співак і композитор Юрій Граб. Діти зможуть не тільки слухати і дивитися, але й творити музику співом та інструментами.

Дитячий хор УМІ представить оперетку „Червона Шапочка" – скорочений варіянт твору композитора Василя Безкоровайного. Оркестра УМІ виступить із увертюрою до оперетки. В другій частині програми на запрошення „Світлички" співачка Оля Фриз разом з дітьми у залі виконає дитячі пісні із своєї збірки „Що за гамір".

Програма почнеться о 2-ій год. по полудні. Ціна квитка для дорослих понад 18 років – 10 дол, для дітей з дорослими – безплатно.

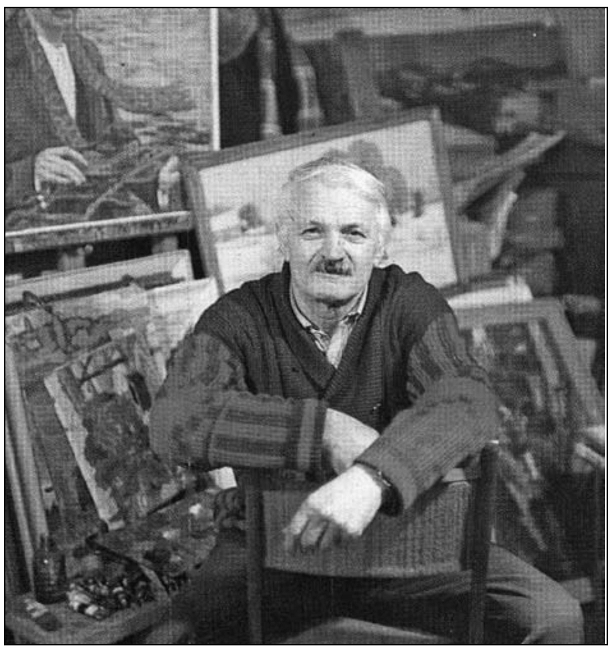
Виставка творів українки

НЮ-ЙОРК. – Від 3 до 5 березня в „Javits Convention Center" на Бродвеї діяла виставка незалежних художників, у якій взяла участь мисткиня українського походження Тетяна Чарна з Брукліну, яка іміґрувала до США з Середньої Азії.

Тетяна Чарна біля своїх картин.

Іван Кулик – співець української хати

Іван Кулик в майстерні.

В 1993 році в Черкасах готувалося відкриття персональної виставки картин Івана Кулика з нагоди його 70-річчя. Вернісаж мав бути не у сальоні виставок Будинку художника, як звичайно, а в передпокої Будинку вчителя, що містився в колишній старообрядній церкві. Таке рішення не викликало запитань: І. Кулик в часи брежнєвсько-сусловського переслідування дисидентів був виключений з Спілки художників і опинився ніби поза мистецьким життям. Опинився також поза можливістю заробляти на хліб насущний, тому що усі замовлення на художні праці діставали тільки члени спілки, а будь-яка самостійність в цій площині була заборонена.

Коли ми, репортери, прибули на вернісаж, то дізналися, що відкриття не буде, тому що І. Кулик вимагає представлення на початку експозиції таблички з прізвищами своїх недавніх переслідувачів. А вони, переслідувачі, ще були при владі (дехто і досі є), тож на табличку не погоджувалися. Про цей конфлікт радіо і телебачення негайно поінформувало громадськість, чим теж викликало невдоволення місцевої влади.

Але виставку усе ж відкрили без таблички. Після тривалого пікетування власної виставки І. Кулик відлучився на якусь годину, і без нього швиденько перерізали стрічку, пустили відвідувачів.

З цієї нагоди письменник Василь Захарченко, недавній політв'язень, написав нарис про І. Кулика, у якому зокрема розповів про художника:

„ ...І. Кулик закінчив Київський художній інститут 1955 року як живописець. Навчався в клясі визначного художника України К. Трохименка. Від свого вчителя перейняв любов до села, до рідної природи. Перші роботи датовані ще початком 1950-их років і присвячені рідному селу Моринцям. Одна з них так і називається „Старі Моринці. Відлига“. Це ще роки студентства. Тут уже вчувається рука майбутнього майстра, чіткість малюнка.

Одна з перших картин не випадково була присвячена Шевченковим Моринцям. Адже І. Кулик в цьому селі у 1923 році народився. Настольною книгою в хатах тут, поряд з Біблією, був „Кобзар“.

Після інституту І. Кулик працював в Івано-Франківську. Спілкування з давньою самобутньою культурою Гуцульщини, її працьовитими людьми, з мальовничою природою Прикарпаття, постійне дотикання до народного та професійного мистецтва цього краю вразили художника, запали в його естетичну пам'ять, збагатили душу емоційно, допомогли подивитися і на свою Черкащину очима національно свідомого мистця і громадянина. В Івано-Франківську створюються численні пейзажі Прикарпаття, які відзначаються майстерною композицією, сміливістю технічного виконання.

Живучи в Прикарпатті, художник щорічно відвідує свої Моринці. Отож поряд із гуцульською тематикою один за одним з'являються пейзажі рідного краю, але тепер через призму чарівної Гуцульщини і домашні краєвиди засвітилися всім багатством кольорів, мажорною сонячністю.

З 1966 року художник працював в Черкасах, де народився в мистця образ української хати. Спершу хата потрапляла до сільських пейзажів цілком природно, бо вона була ще в 1960-ті роки їхньою невід'ємною частиною. Далі, коли вже село стало інтенсивно оновлюватися, перебудовуватись, стара хата почала швидко зникати з лиця землі, І. Кулик вирішив зробити все можливе, щоб не запалась по ній пам'ять у наступних поколіннях. Він об'їздив багато сіл Черкащини й Полтавщини. Помітив, що саме в цих двох областях фактично зосередились у народній архітектурі риси житла, найтиповіші мало не для всіх областей центральної, східньої, значної частини південної України. Народилися полотна „Біля вдовиної хати“, „Хата баби Олени“, „Хата в Чубіївці“, „150-літня хата в селі Орловець“. Давно вже згасли на них золотаві дахи, криті свіжою соломою, вони не те, що посіріли, а навіть почорніли од ветхости, а ще й досі привертають увагу своєю простотою й майстерною довершеністю.

За роки наполегливої роботи в мистецтві І. Кулик створив також чималу ґалерію діячів нашої культури й літератури, подвижників духу українського народу.

І. Кулик – майстер жанрового живопису, картин-узагальнень. Картина „У неділю біля вдовиної хати“ – це більш ніж жанрова картина. Це узагальнена доля наших удів, що ще й досі ждуть-виглядають своїх господарів з воєнних доріг. Картина підноситься до епічного звучання. Під старою-старою гребенястою хатою, забутою всім сільським начальством, сидять на ослоні чотири вдови. Сонце освітлює зелене подвір'я, кущ білих мальв на причілку та чотири жіночі постаті. Вони сидять у білих кофтинах, сидять підкреслено прямо, як солдати, їхні голови пов'язані білими хусточками. Постаті вдів світяться такою чистотою, такою непорочністю, що сприймаються як символ святости духу нашого народу, символ вірности й незламности.

Такою ж епічністю, задумою віє і від „Соняшників“. Стоять соняшники в золотих

І. Кулик. „Соняшники біля хати“.

німбах цвіту, круто, непокірно тримаючи на м'язистих ще молодих в'язах чорняві достигаючі голови. Краса й могутність у цих контрастних кольорах чорного, вогнистого і блакитного. А вдалині, під високим небом, мріє в сивій імлі висока могила. То сива історія встає за цими золоточубими соняшниками. Про Україну думаєш, стоячи перед цим полотном...“.

Гарний нарис, але не все у ньому сказано. Немає й слова про те, що творчість І. Кулика потрапила у доповідь високого компартійного чиновника як приклад „безвідповідального оспівування патріярхального села“, що межувало з звинуваченням у націоналізмі. Саме після цієї доповіді і впали на мистця численні негаразди.

Після персональної виставки І. Кулик жив недовго. Помер раптово, в 1995 році. Я саме був у службовому відрядженні до Польщі і не міг побувати на похороні. Моя дружина Леся була і потім розповідала мені про свої враження: благенька, з дощок збита і затягнена дешевою тканиною домовина стояла у тій залі Будинку художника, де за життя мистця не дозволяли проводити його виставку. На той час половину залі займала торгівля горілкою якихось нових комерційних структур і галасливе сусідство не сприяло прощанню.

Мистець, другий після Шевченка дипломований художник з Моринців, як і його великий земляк, зазнав переслідувань за життя і не був належно пошанований офіційними чинниками після смерти. І. Кулик завжди був тихим, лагідним. Не малював картин в дусі переможного соціялізму. Зате залишив хати і церкви, луки і діброви, жанрові портрети Василя Стуса і Василя Симоненка, Олександра Довженка та Івана Козловського, багатьох простих українців.

Коли про його недолю дізналися в Америці, президент Асоціяції оборони людських прав в Україні Божена Ольшанівська почала передавати мистцеві гроші на прожиття, і я був тим кур'єром, який потайки зустрічав у Києві гостей з Америки і перевозив до Івана Онисимовича скромні пожертви. І він, і його дружина Луїза дуже раділи цій допомозі. Я вірю, що настане час, коли творча спадщина І. Кулика, розсіяна в Україні, Европі і навіть в Америці, знайде свого дослідника, і прізвище художника засяє в когорті співців України.

Левко Хмельковський

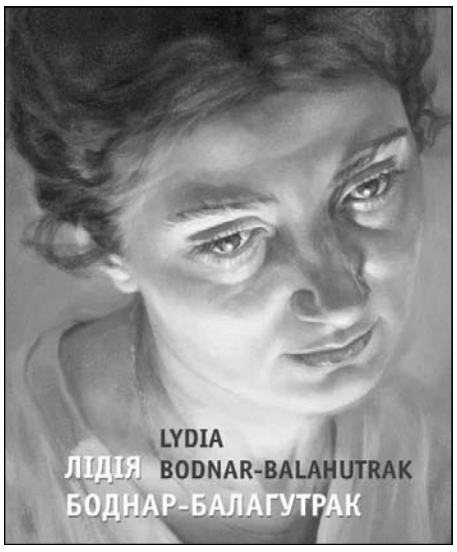
І. Кулик. „150-літня хата в с. Орловець“.

І. Кулик. „Бузок цвіте“.

НОВІ ВИДАННЯ

Книга про Лідію Боднар-Балагутрак

Книга „Лідія Боднар-Балагутрак", що представляє мистецький доробок художниці за останні 20 років, видана в Києві за сприяння видавництва „Софія-А", в твердій обкладинці, з глянцевим друком, на 112 сторінках. У ній вміщно передмову професора-мистецтвознавця д-ра Мирослави Мудрак та понад сто кольорових копій з праць художниці. Це видання є одним з серії „Скрижалі Духу", започаткованої під керівництвом д-ра Миколи Маричевського. Серія присвячена художникам українського походження, які народилися і живуть за межами України.

Лідія Боднар-Балагутрак народилася і виросла в США. В 1977 році отримала ступінь маґістра живопису в Університеті Джорджа Вашінґтона.

Навесні 1991 року, вигравши ґрант від „IREX", мисткиня отримала унікальну можливість вперше відвідати Україну та викладати лекції в Львівській академії мистецтв. В 1993 році вона взяла участь в двомісячному Міжнародному симпозіюмі художників, що відбувався в Україні. За серії робіт на папері „Фраґменти", які були присвячені Голодоморові 1932-33 років в Україні і розпадові СССР, Лідія Боднар-Балагутрак отримала престижну нагороду „Визначний художник у візуальному мистецтві" від Ради мистецтв Гюстону, Тексас.

Через три роки вона повернулась в Україну, де в Київській академії мистецтв відвідала майстерні та мала можливість подорожувати в Чорнобильську зону. В 2006 році, на відзначення 20-річчя Чорнобильської катастрофи, збірка її творів була представлена на персональній виставці „Чорнобиль" у картинній ґалерії Гюстонського університету.

Редактор книги, св. п. д-р М. Маричевський, довгий час був головним редактором журналу „Образотворче мистецтво", засновником і головним редактором культурно-мистецького журналу „Артанія". Д-р М. Мудрак, професор історії мистецтва Університету Огайо написала вступне слово до монографії українською та англійською мовами. М. Мудрак є відомим фахівцем з мистецтва XX сторіччя та сучасного мистецтва України і Східньої Европи.

До книги включено уривки з виданих раніше мистецьких оглядів і статтей про художницю, які супроводжуються зображенням її робіт. До них належить опис „Про малюнок", в якому Донна Тенант, історик мистецтва з Гюстону, досліджує графічні роботи художниці.

В есеї „Про коробки" Меланія Жила-Вікерс з Вашінґтону аналізує гру слів та мініятюрних театральних асамблів. Також включено до книги роздуми Оксани Бризгун-Соколик, написані після її несподіваної зустрічі з творами художниці в ґалерії Даласу, інтерв'ю з журналістом Петром Фединським, записане в 1985 році для радіопрограми „Голос Америки". Графічний проєкт книги виконав художник Петро Бевза.

Книгу можна придбати за 40 дол., включно з коштами пересилання. Для замовлень на п'ять або більше книг, є 20 відс. знижки. Замовлення з своєю адресою та чеком можна вислати на ім'я художниці: Lydia Bodnar-Balahutrak, 2476 Bolsover – 517, Houston, Texas, 77005 USA.

Книгу також можна придбати в деяких книгарнях, музеях, ґалеріях та інтернетом.

І. В.

Неповторні барви Буковини

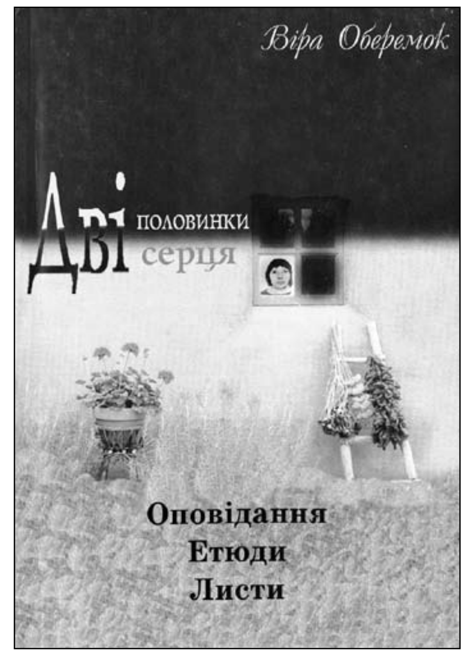
На полицях книжкових крамниць в кінці минулого року появилася видана у київському видавництві „Народні джерела" 150-сторінкова книга-альбом буковинських народних узорів – „Барви Буковини", авторства Настасії Марусик-Жмендак. Ця помітна книга певною мірою задовольнить зацікавлення до народної художньої творчости і зокрема до мистецтва вишивання. Авторка зосередила дослідницьку увагу на окремому реґіоні України – Буковині, який має льокальні стильові ознаки, особливу, неповторну грань у загальному масиві української вишивки. Українська народна вишивка, разом з ткацтвом, килимарством, гончарством, різьбленням на дереві, писанкарством та іншими видами народного мистецтва, є невід'ємною частиною загальної етнічної культури українців.

Книга-альбом містить орнаментальні зразки буковинської вишивки XIX-XX століть.

Кольоровий друк. Вартість книги, з пересилкою, – 65 дол. Замовлення разом з чеком надсилати на адресу: Nastasiya Zhmendak, 1635 S. 115th Ct. # 8 West Allis, WI 53214 , тел. (414) 774 - 7392

На веселкових струнах Віри Оберемок

Книжки Віри Оберемок

„Ніч гріє рожеві долоні на щоках вуличних ліхтарів", „згорнувшись клубочком, дрімає рожева хмарка біля місяця", „вештається у небесній чорній вишиваній сорочці".

Чи була така ніч у вашому житті? Напевно. Але чи зуміли ми її розгледіти?

Віра Оберемок з Черкащини – уміє. Вона ніби розмовляє з світом його ж чарівною мовою, розуміє те, чого іншим не дано, всім своїм єством „вбирає нескінченно-мінливі кольори метеликів..., наслуховує мелодію неба і дощу...". В обдаруванні В. Оберемок переконуємося, читаючи її книжки – „Дві половинки серця" (СПД „Жадько В. О.", Київ, 2006, 208 ст.) та „Дівчинка і білочка" (СПД „Жадько В. О.", 2005, 120 ст.).

Читаєш – і не можеш зрозуміти, де в цій тендітній жінці береться таке невимовне уміння все те чути, бачити, розуміти?! І нести читачеві ті найчудовніші скарби зі свого лісу, гаю, лугу, річки, городу – зі свого серця? Її етюди заколисують лагідним шумом берізок, осик, яворів; розтривожують плюскотом річки, шумом дощу, шелестом трави. Ми ніби вперше помічаємо, яке то диво – прихід осені, зими, весни, літа. І раптом виявляємо: усі ці чудеса – і в нас, і в наших душах, часом таких розчарованих та занедбаних.

Тож усім, хто, ніби за дотиком чарівної палички, хоче відчути найпотаємніші дива найзагадковішої плянети Земля, а себе на ній – найщирішою і найдобрішою людиною, пропонуємо завітати до „Двох половинок серця". Будьте певні: у ньому знайдеться місце кожному.

Друга частина книжки містить листи від людей, що здавна товаришували й зараз товаришують з Вірою. Із них віє щира приязнь і теплота, за яку авторка дуже дякує всім дописувачам. Вони – з усіх усюд, адже творчість Віри Оберемок знають далеко за межами України: це ім'я зустрічається не тільки в українських виданнях, але й у виданнях нашої діяспори. Її твори входять до шкільних методичних посібників, наприклад до збірника „Навчальні переказн" (Тернопіль, 2003).

Тонко і глибоко розуміючи душу дитини, авторка видала для малих читачів „Їжакову сімейку" (1993) та книжечку „Дівчинка і білочка" (2005). Дітвора гарно сприймає доброту, лагідність і щирість замальовок В. Оберемок, тож думається: якби вони всьому нашому молодшому поколінню були доступні, то проблем із так званими „важкими дітьми" поменшало б..

З такими творами хотілося б частіше стрічатися – і в періодиці, і в книгарнях. Варто сказати, що творам В. Оберемок дав колись високу оцінку Василь Симоненко, який відчув у творах молодої дописувачки іскру таланту. Два рази вона зустрічалась з поетом, а з його мамою дружила до кінця її життя. В усьому чується щира любов до батьківщини, до рідної України, до її мови, людей, природи. В замальовці „На все життя", наприклад, йдеться про сімейну святиню – портрет Шевченка, що його вже кілька поколінь бережуть у родині. Прадід Віри – Андрій Оберемок – був для Кобзаря на засланні „незрадливим, благородним другом".

І звісно ж, багато сторінок книги „Дві половинки серця" присвячено коханню: світлому, чистому, з чеканнями, мріями і стражданнями, але все ж чарівному. Щирі етюди Віри надовго западають в душу. Ніби вперше, відкриваємо для себе зиму, що „підійде до двору, примружиться й почне оглядати кожну стеблинку: чи все прийняло її ласку, чи все одяглося в біле мереживо? Приляжуть десь у полі вітри відпочити, сонечко вигляне, й міріядами діямантів засяє цей світ".

Читаючи замальовки В. Оберемок, мимоволі відчуваєш, як тане лід байдужости, втоми, зневіри, як її слова торкають у твоєму серці найтонші струни. І стаєш кращим, розкриваєшся, окрилюєшся від того сяйва, що струменить із поетичних етюдів.

Наталія Павленко,
науковий співробітник
Науково-дослідного інституту
українознавства, м. Київ
*Рецензія подається
з скороченнями*

Надсилаючи свої книжки до „Свободи", Віра Оберемок пише: „Може хтось з давніх моїх читачів захоче придбати мої книжки за невелику ціну, хоч би по 5 долярів?". Зрозуміло, до тої ціни варто додати дещицю на пересилання. Подаємо адресу письменниці: Віра Оберемок, село Русалівка, Маньківського району, Черкаської обл., 20111 Ukraine.

СПОРТ

Вістки з УСВТ „Чорноморська Січ"

Турнір з копаного м'яча

ВИПАНІ, Н. Дж. – 24 лютого в новому Українському американському культурному центрі відбулись перші спортивні змагання, що їх організувало УСВТ "Чорноморська Січ", – турнір з копаного м'яча (футболу). Ним завідував граючий тренер першої дружини і заступник голови товариства Андрій Панас.

До турніру зголосилися СК СУМ „Крилаті", Йонкерс, Н. Й., УСО „Тризуб", Філядельфія, УСК „Леви", Стемфорд, Кон., УСК „Україна", Сиракюз, і дві дружини УСВТ "Чорноморська Січ" – „А" і „Б". Але дружина з Сиракюз не приїхала, тому її місце зайняла дружина УКЦентру, Випані, до складу якої були включені ветерани дружин "Ч. Січі" та кілька молодших футболістів. На початку ігри відбулися в двох підгрупах – по три дружини, за круглою системою, після закінчення яких відбулися півфінальні і фінальні змагання за перші три нагороди.

Перше місце в турнірі посіла командаУСК „Леви", Стемфорд, Кон.

Висліди змагань в підгрупах

Перша група:
УАКЦ, Випані – УСВТ „Ч. Січ", „Б" – 4:4;
УСО „Тризуб", Філядельфія – УАКЦ, Випані – 4:4;
УСВТ „Ч. Січ", „Б" – УСО „Тризуб" – 3:1;
Друга підгрупа:
УСК „Леви", Стемфорд – УСВТ „Ч. Січ", „А", Випані – 1:1;
СК СУМ „Крилаті", Йонкерс – УСК „Леви", Стемфорд – 2:6;
УСВТ „Ч. Січ", „А" – СК СУМ „Крилаті", Йонкерс – 1:4.
Відбулися змагання дружин, які в підгрупах посіли останні місця – УСВТ „Ч. Січ" „А" – УСО „Тризуб", Філядельфія – 7:3
Висліди півфіналів
УСВТ „Ч. Січ", „Б" – СК СУМ „Крилаті", Йонкерс – 4:3;
УСК „Леви", Стемфорд – УАКЦ, Випані – 5:3.
Фінальні змагання
УСВТ „Ч. Січ", „Б" – УСК „Леви", Стемфорд – 5:5
Кінцеві підсумки турніру
1. УСК „Леви", Стемфорд, Кон.;
2. УСВТ „Ч. Січ", „Б";
3. УАКЦ, Випані;
4. СК СУМ „Крилаті", Йонкерс;
5. УСВТ „Ч. Січ", „А";
6. УСО „Тризуб", Філядельфія.

Склади дружин, які посіли перші три місця:
УСК „Леви", Стемфорд – С. Ройко, Д. Дудник, П. Ґуртенко, М. Турек, А. Коваленко, В. Демченко, І. Сеник, В. Таран, С. Казаков, Ю. Струс.
УСВТ „Ч. Січ", „Б" – М. Зєлик, А. Панас, М. Гординський, Д. Орій, А. Кудрик, Г. Сергіїв, Д. Левицький, М. Ґудзій, Л. Миськів.
УАКЦ, Випані – М. Хамуляк, Б. Куцина, М. Куцина, А. Бакун, Я. Твардовський, С. Антверп, М. Левицький, Н. Гординський.
Судили американські судді.

Омелян Твардовський
Фото: Ярослав Твардовський

Друге місце – УСВТ „Ч. Січ", „Б".

„Шахтар" продовжує боротьбу за Чашу УЕФА

8 березня відбулися перші ігри 1/8 фіналу Чаші УЕФА. Українському „Шахтареві" протистояла команда, яка займає перше місце в чемпіонаті Еспанії, а також володіє Чашею УЕФА. Але й донеччани змогли здійснити подвиг, зігравши на виїзді з „Севільєю" 2:2. Ґолі забили Марті (з карного), Гюбшман, Матузалем (з карного), Мареска (з карного). Цей результат дає надію українському клюбові на вихід у чвертьфінал.

Висліди інших змагань:

„Нюкасл", Англія – „АЗ", Голяндія – 4:2, „Сельта", Еспанія – „Вердер", Німеччина – 0:1, „ПСЖ", Франція – „Бенфіка", Портуґалія – 2:1, „Рейнджерс", Шотляндія – „Осасуна", Еспанія – 1:1„Макабі", Ізраїль – „Еспаньол", Еспанія – 0:0„Ланс", Франція – „Баєр", Німеччина – 2:1 „Брага", Портуґалія – „Тотенхем", Англія – 2:2

Третє місце – УАКЦ, Випані.

Бокс

10 березня Володимир Кличко в німецькому Мангаймі захистив титул чемпіона світу за версією „IBF" у надважкій вазі, перемігши технічним нокавтом у другому равнді американського боксера Рея Остіна. Глядачі, які прийшли на цей бій, надто довго чекали початку головного поєдинку, тому були дуже розчаровані, що він так швидко закінчився. Тим більше, що цього вечора публіка в залі "SAP" зібралася солідна.

В ринґ першим вийшов Р. Остін, який під музику почав стрибати. Потім німецька публіка освистала гимн США. Гимн України всі слухали, його співала Руслана, яка спеціяльно приїхала на цей бій.

Бій розпочався з розвідки, і Кличко-молодший не поспішав, розраховуючи дистанцію. У другому равнді В. Кличко більш жорстко пішов уперед. Через півтори хвилини він притиснув Р. Остіна в кут ринґу і провів прямий удар в голову Р. Остіна, після чого ще два бокових цією ж лівою. Р. Остін впав, але підвівся. Суддя, подивившись в затуманені очі американця, зупинив двобій, віддавши перемогу українцеві. Для В. Кличка ця перемога стала 48-ою (43-ою нокавтом) в його кар'єрі. Тепер він чекатиме пропозицій на проведення бою за об'єднання титулів чемпіона світу.

* * *

13 березня представники чемпіона світу у надважкій вазі Олега Маскаєва й екс-чемпіона Віталія Кличка дійшли згоди щодо їхнього двобою. Попередня дата зустрічі – 2 червня. Боксер Пітер, що займає позицію обов'язкового претендента на титул чемпіона „WBC", одержить за свою відмову від претензій на термінове проведення бою з чемпіоном 2.75 млн. дол. Розглядається питання про його участь в одному з попередніх боїв вечора перед двобоєм В. Кличко – О. Маскаєв.

* * *

10 березня в англійському Ліверпулі відбувся бій між чемпіоном світу у першій напівсередній вазі за версією „WBA" французом Сулейманом Мбає та українцем Андрієм Котельником. Бій закінчився внічию: один суддя віддав перемогу французові, інший –українцеві, а ще один вказав на нічию. Всі вони представляли Англію. Всі 12 равндів двобою проходили за переваги українця, а після оголошення результатів вся заля стала освистувати нічию Мбає, яка дозволила французові зберегти титул чемпіона світу. Мбає не виграв жодного равнду в українця.

Після оголошення результатів в А. Котельника навіть виступили сльози відчаю.

* * *

Колишній чемпіон світу з боксу у надважкій вазі 41-річний Ленокс Льюїс обговорює плян повторного одноразового бою за світовий чемпіонський титул з Віталієм Кличком.

Невмируща...

(Закінчення зі стор. 1)

особливостей і уподобань. Кожен реґіон відзначається власною гамою кольорів, ритмічною гармонією та композиційним стилем".

Велика кількість писанок в цій частині є створеною мисткинею Софійкою Зєлик. Вона це зробила на просьбу куратора виставки, для вищезгаданого порівняння орнаментики. С. Зєлик вже віддавна працює у цій творчій царині та популяризує її. Її писанки експонуються в багатьох музеях і ґалеріях та є представлені в книжці „Мистецтво писанки", яку вона видала в Україні в 1993 р.

Кожного року на весні, за 30 років своєї діяльности Український Музей продовжував традицію писанки. Сотні писанок з різних частин України зберігаються в колекції Музею. З них творяться виставки, що чарують своїм багатством, унікальністю і глибиною мистецької винахідливости в українській народній творчості.

В пошані до традиції писанкарства серед українців, які еміґрували до Америки і Канади, Музей вже не раз влаштовував виставки писанок сучасних мистців, які дотримувалися традицій. Остання така виставка діяла в 2000 році, в ній брали участь писанкарі Наталка, Романа і Ярослава Бачинські з Монреалю, Зенон Еліїв з Рочестеру, Н.Й., С. Зєлик з Ню-Йорку, Т. Осадца, Ярослава Сурмач-Милс з Вест-Наяку, Н.Й., Люба Перчишин з Мінеаполісу та Ігор Слабіцький з Ровд-Айленду.

Багато змінилося з часом, але писанка затримала свій незбагнений чар і залишилася як прекрасний витвір довгої і багатої історії українського народу.

Щоб краще пізнати безмежний світ писанки, Український Музей пропонує:

Курс писання українських писанок, де діти і дорослі матимуть нагоду навчитися створювати писанки з традиційними українськими мотивами. Заняття відбуватимуться 17, 18 і 25 березня від 2:00 до 4:00 по полудні.

Писанки з колекції Українського Музею. Фото: В. Грицик.

Плата за одне заняття: для дорослих - 15 дол.; для студентів віком від 16 років і пенсіонерів – 10 дол. ; для дітей від 12 до 16 років – 5 дол.;

Члени Музею дістають 15-відсоткову знижку.

Показ техніки писання писанок, де досвідчені писанкарки демонструватимуть свою вміння. Також буде показаний фільм Славка Новицького „Писанка".

Реєстрування на показ не потрібне заздалегідь.

Показ відбудеться в суботу, 31 березня, від 1:00 до 5:00 по полудні.

Вступ: для дорослих – 10 дол.; для студентів віком від 12 років і пенсіонерів – 8 дол.; для дітей до 12 років – безплатно; для членів Музею – 6 дол.

Оплата включає вступ на виставки Музею.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" ЗА ЛЮТИЙ 2007 р.

100 дол.	Баніт Віра	Ст. Ленард, Кве., Канада
55	Ставничий Юрій	Кінелон, Н. Дж.
30	Петришин Володимир	Кренфорд, Н. Дж.
25	Гадзевич Катрія	Торонто, Онт. Канада
	Мартинів Галина	Норт Порт, Фла.
	Щербанюк Григорій	Жолієт, Іл.
	Українське Інженерне Товариство в пам'ять Миколи Ковальчука	Дженкінтавн, Па.
20	Храплива Христина	Матаван, Н. Дж.
	Семків Олександра	Рочестер, Н. Й.
15	Байляки Анна і Роман	Матітак, Н. Й.
	Бубняк Оксана	Монро, Н. Й.
	Дячик Зенко	Бунтон, Н. Дж.
	Ґуран Наталія	Орчард Парк, Н. Й.
	Ганепсяк Йосип	Бафало, Н. Й.
	Глинський Борис	Вієна, Ва.
	Каркоць Петро	Коламбія Гайтс, Мін.
	Мичковська Любомира	Клівленд, Огайо
	Руснак Ірина	Рочестер, Н. Й.
	Штомпіль Тимофій	Іст Гановер, Н. Дж.
	Сосяк Володимир	Кольонія, Н. Дж.
	Шпачинський Володимир	Гемстед, Н. Й.
	Вох Дмитро	Іст Гановер, Н. Дж.
12.69	163 Відділ УНС	Філядельфія, Па.
10	Дорожинська Марія	Норт Порт, Фла.
	Дзіка Галина	Річмонд Гіл, Н. Й.
10 дол.	Ференцевич Роман	Александрія, Ва.
	Гладилович Адольф	Монреаль, Кве., Канада
	Гошко Володимир	Піскатевей, Н. Дж.
	Казанівський Д.	Ніяґара Фолс, Онт. Канада
	Копач В.	Ріджвуд, Н. Й.
	Корчмарик Франко	Монреаль, Кве., Канада
	Кривонос Володимир	Кліфтон, Н. Дж.
	Криворучко Анатоль	Отава, Онт., Канада
	Мацюрак Володимира	Елмувуд Парк, Іл.
	Марчук Б.	Гінсдел, Іл.
	Мокрівський Іван	Ріґо Парк, Н. Й.
	Орисюк Віліям	Ванкувер, Б. К., Канада
	Петрівська Ала	Клівленд, Огайо
	Пришляк Олександер	Вестерсфіл, Кон.
	Радловський Богдан	Елмвуд Парк, Іл.
	Семчук Ольга	Амстердам, Н. Й.
	Шевчук Павло	Латам. Н. Й.
	Стеців Ростислава	Рочестер, Н. Й.
	Стельмащук Михайло	Балтимор, Мд.
	Стещин Омелян	Ронком Кома, Н. Й.
	Турченюк Богдан	Елкінс Парк, Па.
	Яциняк Іван	Пасейк, Н. Дж.
	Завійська Марія	Маямі Біч, Фла.
5	Антипів Ксеня	Ворен, Миш.
	Цап Василь	Стретфорд, Кон.
	Гутс Мирон	Гартфорд, Кон.
	Галькевич Роман	Вініпеґ, Ман. Канада
5 дол.	Ганкевич Тиміш	Добс Фері, Н. Й.
	Генкс Алана	Вашинґтон, Д. К
	Голинський Осип	Лівінґстон, Н. Дж.
	Гончак Іван	Йонкерс, Н. Й.
	Іваничко Еліяна	Норт Порт, Фла.
	Квашинська Ніна	Річборо, Па.
	Кисіль В.	Сан Дієґо, Каліф.
	Луцик Александра	Б атесда, Мд.
	Макійчик Василь	Стетфорд, Кон.
	Матіяш Віліям	Ірвінґтон, Н. Дж.
	Мудрак Марія	Бруклин, Огайо
	Одежинська Марія	Колорадо Спрінґс, Кол.
	Ольшанівська Божена	Нюарк, Н. Дж.
	Пашковська Неоніля	Торонто, Онт. Канада
	Продивус Олекса	Белвю, Неб.
	Салдит Оксана	Емгерст, Н. Й.
	Семенець Михайло	Гемлин, Н. Й.
	Щеснюк Онуфрей	Гані Брук, Па.
	Войтович Анна	Ворен, Н. Дж.
	Винник Роман	Гайт Парк, Н. Й.
4	Гординська Василина	Гарпервудс, Миш.

Разом: 906.69 центів

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

НА ДОЗВІЛЛІ

50 РОКІВ ТОМУ СВОБОДА ПИСАЛА

2 березня 1957 року

Фейлетон, присвячений собаці

Кожного разу, коли в Ню-Йорку „Виставка собак", коли газети друкують фотографії різних дивоглядів, відзначених золотими медалями за красу собачу, – тоді мені ввижається й пригадується наш Бровко.

Бровко не діставав би на виставці жадної медалі, ні золотої, ні срібної, це ясно. Він був старокрайовий пес, із раси простюхів, смішний, кудлатий, завжди удекорований реп'яхами, з незліченною масою бліх у своїх „мінках".

Проте, безумовно, мав одну високоякісну рису характеру: був „шпарівний" пес, як казали небіжчик – Тато. Не тільки сторожив господарство, але й любив завжди щось до дому принести. З кожної своєї нічної гулянки не приходив упорожні, а таращив за собою то боханець хліба, поцуплений з сусідської комори, то ворочок сиру, то чиїсь штани, або хоч яку стару рукавицю.

Такий собака за совєтської власті представляв би цілий маєток – в умовинах же буржуазного гніту був предметом вічних клопотів і непорозумінь з сусідами, які заставляли на нього тенета, підсипали отрути, та всякими іншими методами старались його усмертити.

Все ж таки наш Бровко діждався визволення з капіталістичного ярма. Між іншим – це визволення він відчув собачим інстинктом майже рік часу наперед. Ще большевики стояли під Харковом, як наш Бровко сідав, серед ночі, на подвір'ю й жалібно завивав до місяця і зір, ніби голосячи по всіх мертвих і живих, покищо, покійниках, передчуваючи їхню скоропостижну смерть. А може, й свою власну?..

Це було в 1945-му році. Сусідський хлопець Пилипко занедужав на сухоти. В ті часи ще не приходили американські посилки з застриками кальцію й єдиним лікарством на цю страшну язву був – собачий смалець.

От, і прийшли його мати, чорна від журби й горя, та й просить нашу Маму:

– Продайте, каже, Бровка Пилипові на смалець. Це, каже, наш останній рятунок, крім Господа Бога на небі.

Мама відповіла їй:

– Ой, сусідо, та як собакою торгувати?.. Беріть так. Він, кажуть, досить у вас ворочків зі сиром натягнувся, хай же тепер хоч тим спокутує свою вину. Дай би Бог, кажуть, щоб той смалець поміг дитині.

Так пішов Бровко на „добродійні цілі": взяли його на мотузок та й повезли, а він ішов слухняно, звісивши голову, не противлячись, ніби знав, що так має сповнитися його доля.

Пів року по Брововій смерті, помер і Пилипко. Не помогла йому песяча медицина. Може, Бровко захудий був, може замало було на ньому того сала? Може треба було з-десять радянських собак, щоб урятувати одного сухітника?..

Такі питання снуються по моїй голові, коли бачу псів, відзначених медалями.

Ікер

Вислови відомих чоловіків про жінок

Ніколи не знайдеш жінки без готової відповіді.

В. Шекспір

Жінки керують нами: постараймося довести їх до досконалости, бо чим більше вони будуть знати, тим досконалішими будемо і ми. Від розвитку жіночого розуму залежить чоловіча мудрість.

Р. Шерідан

Гріх, якщо жінка виглядає менш красивою, ніж могла б бути.

М. Сервантес

Ніч надає особливого блиску зіркам і жінкам.

Лорд Байрон

Жінка скоріше полюбить чоловіка, якого вона ненавидить, ніж того, до якого вона байдужа.

В. Брюсов

Вираз обличчя жінки набагато важливіший за її одяг.

Д. Карнегі

Жінки і лисиці, як істоти слабкі, відрізняються прекрасним відчуттям такту.

А. Бірс

Дипломат – це чоловік, який пам'ятає про день народження дами, але забуває про її вік.

Р. Фрост

Нерідко трапляється так, що на наступний день після того, як жінка віддала ключ від свого серця, вона змінює замок.

О. Сент-Бев

Ніколи не варто довіряти жінці, яка називає вам свій вік. Жінка здатна на таке, може все.

О. Вайльд

Не говоріть жінці, що вона прекрасна: скажіть їй, що другої такої на світі не має, і вам відкриються всі двері.

І. Рекар

Жінка – наймогутніша в світі істота, і від неї залежить спрямовувати чоловіка туди, куди його хоче повести Господь.

Г. Ібсен

У жінок все – серце, навіть голова.

Ж. П. Ріхтер

Не хочеш підкорятися жінці – підкоряй її.

А. Ратнер

Жінки майстерно володіють мистецтвом перев'язувати рани – майже так само, як мистецтвом їх заподіювати.

Б. д'Оревілі

Кожна жінка – бунтар з натури, при чому бунтує вона виключно проти неї самої.

О. Вайльд

Загальна їх хвороба – вимагати яблука від апельсинового дерева.

Г. Флобер

Єдина річ, яка втомлює і вбиває жінок – це нудьга.

А. Кар

Красива жінка для очей – рай, для душі – пекло, а для кишені – чистилище.

Б. Фонтенель

Жінки – це труднощі, з якими чоловіки люблять боротися.

Є. Уілсон

Є два способи командувати жінкою, але їх ніхто не знає.

К. Габард

Цікавинки звідусіль...

Сліпий летун сяде за штурвал

3 березня британський мандрівник Майлз Гілтон-Барбер, який втратив зір на 37-му році життя, пообіцяв здійснити переліт з Великобританії в Австралію під час кампанії збору 1 мільйона фунтів стерлінґів на боротьбу з втратою зору, якої можна уникнути. Він вже зробив сходження на Кіліманджаро і багатокілометровий перехід по Сибіру. Летун, якого буде дублювати зрячий пілот, збирається повторити повітряну гонку 1919 року з приземленнями на Близькому Сході, у Пакистані, Індії, Малайзії та Індонезії.

Пам'ятник самогонному апаратові

2 березня директор обласного підприємства „Черкаситурист" Микола Петренко заявив, що поруч з пам'ятником українському вар采никові, який у вересні 2006 року було встановлено біля входу в готель „Росава" в Черкасах буде встановлено пам'ятник самогонному апаратові. Він буде виготовлений з керамічної глини і символізувати-ме традиції українського застілля.

На тлі самогонного апарату зображений вусатий українець з чаркою в руці, біля якого сидить кіт. Автор проєкту – черкаський художник Іван Фізер, який також проектував пам'ятник українському вареникові. Урочисте відкриття пам'ятника відбудеться 1 квітня.

Розпиляв сімейний будинок

10 березня 43-річний німець в місті Зонеберг після розлучення з дружиною розпиляв сімейний будинок навпіл і забрав свою половину будівлі на автонавантажувачі. Чоловік працював мулярем, тому йому не склало праці виміряти одноповерховий будинок, а потім розпиляти дерев'яні стіни та дах. Він сказав, що забирає своє майно.

Перегони на господарських мисках

8 березня у столиці Карелії – Петрозаводську, Росія, відбувся чемпіонат з швидкісного спуску з гори на господарських мисках.

Для цього в заплаві річки Лососінки була підготовлена спеціяльна снігова траса довжиною 30 метрів. Нагороди вручалися за найшвидший, найдальший, найартистичніший з'їзди, а також за найкращий командний виступ.

„Кореспондент"

• РІЗНЕ •

*Пошукую **образи** старих українських мистців до своєї приватної колекції. Оплата за домовленістю.*
Тел.: (312) 330-0956, Михайло

Щоб розмістити рекламу у „Свободі“ телефонуйте на 973-292-9800, дод.3040

• ЗНАЙОМСТВА •

Львів, дівчина 27 р. брюнетка, висока, струнка, гарна, здібна, чесна, з середньо-торговою освітою, працює. Хотіла б зустріти хлопця від 27-37 р. без поганих звичок, зі серйозними намірами для одруження.
Тел.: 011(380) 322-91-21-16 Мар’яна.

• ПРАЦЯ •

DRY CLEANINIG GARMENT PRESSER

Sussex County, NJ. Потрібна особа до праці (5 днів на тиждень). Добра платня. Запевняємо навчання в українській мові. Можна телефонувати від понеділка до п’ятниці від 7-ої ранку до 1-ої по пол.
Тел.: (973) 383-9292 Надя.

Квітка на могилу Петра Капшученка

27 вересня 1915 р. – 17 листопада 2006 р.

Відходить від нас мистець – і це глибоко драматична подія для близьких, для громадян, для нації, для світу.

Величезне скупчення ідей, задумів, не втілених у життя форм – це те, що складає світ творчої особистости. Вона торує собі шлях крізь терни, ніколи не зупиняючись. Таким був Петро Капшученко – скульптор-різьбар, що вдихав життя у глину чи метал, чи камінь, і той твір живе і переживає свого творця.

При вході до обителі св. Андрія Первозваного в Бавнд-Бруку зустрічає прибулих прочан св. Рівноапостольна Княгиня Ольга, Архонтеса Руси-України, а поряд з церквою проповідує Митрополит Василь Липківський, убієнний ворогом-супостатом. Це величний твір скульптора П. Капшученка.

Творчість П. Капшученка стала загально відомою в світі завдяки високому рівневі його праць. В Україні він був відомий і перед виїздом за кордон. Але визнання дістав аж за української державности і мав уже в 1996 р. виставку своїх творів в Україні, отримав високі нагороди. В 2004 р. Національна Академія Наук в Україні видала присвячену П. Капшученкові монографію пера мистецтвознавця Олександра Федорука. Отже, нема цілковитої смерти, повної незникальности явища, окриленого думкою і енерґією творчого духу. Петро Капшученко і далі живе серед нас у своїх творах.

Легкокрила смерть прийшла дня 17 листопада 2006 року Божого. Занесли його домовину до церкви-пам'ятника св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

В поетичних стансах древніх псалмопівців бриніла тужлива нота. „Со святими упокой!" – коліна гнуться до церковної паперті. І неслухняна сльоза котиться, коли лунає невимовно сумне „Вічная Пам'ять!"...

При домовині стояла улюблена доня покійного – ніжна душею Люся і її добрий чоловік Брус.

Троянди на домовину...

Останнє „Прощай"...

В залі готелю „Маріот" – тризна по покійному.

Хористи з Філядельфії (Церква св. Покрова), очолені Петром Гурським, співають жалібну похоронну молитву. Трапезою проводить д-р Володимир Карпинич, приятель родини. Двома мовами відтворює перед присутніми етапи життя мистця – дитинство на Січеславщині під час дій Першої світової війни і УНР; школа часів УССР, і добра й сильна воля зберегти український корень у житті і творчості; Великий голод; страхіття Другої світової війни; повоєнні мандри у невідоме: Німеччина, Арґентина, Америка. І праця, праця...

Тепло мовила Вікторія Снітинська з Буенос-Айресу про перебування мистця в Арґентині. Петро Гурський згадав про прибуття родини мистця до Філядельфії, до парафії св. Покрови, з чарівною дружиною Зоєю і молоденькою Люсею. Маленька майстерня – і велика творча праця. Д-р Петро Клюк пригадав співпрацю з мистцем на терені очолюваного тоді ним Літературно-мистецького клюбу у Філядельфії, інтелектуальний і духовний вклад у працю скульптора П. Капшученка.

Особливим був спогад з часів перебування мистця з родиною в Німеччині, де й прийшла на світ Люся. Було це в Реґенсбурзі, де проходило тоді наше бурхливе громадське життя. Жваву розповідь про епізоди з того життя подала акторка Володимира Кавка, яка поряд із своїм чоловіком Миколою, мистцем-гумористом „Мамаєм", брала участь у сценічних дійствах програм. Із щирим теплом розповіла п. Володимира про фахову допомогу П. Капшученка у декоруванні тих імпрез, що підносили дух наших знедолених скитальців на чужій чужениці.

На окрему згадку заслуговує виступ зятя покійного, Бруса Шміта, який з глибокою приязню розповідав про батька-тестя, про мандрівку Капшученків різними країнами, у яких мистець завжди залишав частку своєї особистости, своє мистецтво і любов до людини.

Броніслава Скорупська, приятелька родини, прочитала з чуттям уривок поеми Леоніда Полтави „Людина".

Слово мала і донька мистця Людмила Капшученко-Шміт, яка висловила свою відданість і любов до Батька, доброго виховника і метра водночас. „Ніколи не забувай, що ти українка" – пригадала Люся слова улюбленого Тата. Вона й висловила вдячність присутнім у похоронних відправах.

Завершив трапезу В. Карпинич знаменним віршем Василя Симоненка „Дід умер", що має глибоке філософське підґрунтя.

Нехай же цей скромний некролог буде квіткою на могилу скульптора П. Капшученка і нехай Йому буде Вічная Пам'ять!

Наталія Іщук-Пазуняк

Усім серцем любила найменших

Ірина Шумовська-Гошовська (Ївга Шугай) 1915–2007

„Нагинай деревце, поки молоде" – каже народна приказка. Її знали впродовж історії розвитку нашої літератури не лише професійні дитячі письменники від Леоніда Глібова до Наталі Забіли й Романа Завадовича, але й корифеї нашої „дорослої" літератури – Тарас Шевченко, Маркіян Шашкевич, Іван Франко, Борис Грінченко та інші.

До повного зрозуміння ваги та значення дитячої літератури, до її осмислення на науковому рівні дійшло аж на початках існування української діяспори, після Другої світової війни. Ініціятором цього культурного руху, як і творцем та довголітнім головою Об'єднання працівників дитячої літератури (ОПДЛ), пізніше Українських працівників літератури для дітей і молоді (УПЛДМ) в Німеччині, а опісля в Канаді, був св. п. Богдан Гошовський – справжній подвижник цієї ідеї. Його співпрацівницею була дружина Ірина (з Шумовських), яка відійшла з цього світу 7 січня 2007 року.

Ірина Гошовська, народжена у Житомирі 1915 року, була педагогом. Закінчила студії зі ступенем маґістра в Ягайлонському університеті у Кракові, де була студенткою Богдана Лепкого. Провела два роки як стипендіятка в Англії. У переліку її практичної діяльности бачимо навчання в українських школах Підляшшя із широкою програмою позашкільної праці дитячих таборів та веденням хорів.

І на дальших поселеннях, у Канаді, не покидала вона педагогічної діяльности, навчаючи у середніх англійських школах Північного Онтаріо, включно з індіянськими поселеннями. Була організаторкою лялькового театру в Торонто.

Писати для дітей почала ще у шкільні роки. Її казки і сценки друкували у дитячих журналах „Світ дитини", „Малі друзі", „Дорога" в Україні й Німеччині, і, врешті, довгі роки у дитячому журналі „Веселка" під редакцією Володимира Барагури. Її перові, під літературним іменем Ївги Шугай, належать численні дитячі театральні сценки та казки, такі, як „Івасик-Орлик".

Та, мабуть, найпліднішою була її співпраця з чоловіком Б. Гошовським в ОПДЛ, де його дружина була справді незамінною помічницею й дорадницею. Вже на Установчому з'їзді у 1946 році, у Карльсфельді, в Німеччині, виголосила І. Гошовська доповідь „Літературна творчість для найменших".

Переживши недуги, втрати чоловіка, сина та улюбленої сестри Аріядни Стебельської, сама вже щораз більше немічна, до кінця своїх можливостей брала й далі участь у праці УПЛМ, як член управи. Упорядковувала архіви, розшукувала потрібні матеріяли, старалася ревно, хоч на жаль, безуспішно, про закінчення й видання великої праці свого чоловіка – історії української дитячої літератури.

Всі члени управи УПЛДМ щиро раділи, коли І. Гошовська могла брати участь у сходинах в Торонто.

Навіть знеможена, майже незряча, віддалена від світу в домі опіки, цікавилася життям, слухала українські церковні відправи, пісні, рецитації із звукозапису. Не забувала про святкові привіти друзям. Якщо не було під рукою відповідних карток – то хтось писав ці привіти для неї на звороті репродукцій наших ікон... Переживала за добро й безпеку родин сестри, брата та улюбленої похресниці – мисткині Людмили Шанти. Остання й прощала Її надзвичайно теплим словом на похоронній тризні, у Торонто, поряд із представницею управи УПЛД Мартою Цехош та членами родини.

Земля збідніла з Її відходом, але Небо збагатилося...

Леся Храплива-Щур

Вірна донька отчого краю

Минув рік, як 24 лютого 2006 року відійшла в засвіти Володимира Демус – діяльна українська патріотка, поетка, любляча мати й бабуся. Життя не пестило її. Долю еміґрантки пізнала ще дівчинкою у горнилах Другої світової війни.

У вірші „Друзям в Україні" вона болісно зізнається:

Горе скитальцю, горе такому,
що шукав щастя в краю чужому...
Ми будем вічні вигнанці світу,
на щастя-долю вашу глядіти!

Її чуле серце, поетично-філософська натура постійно переймалися огромом буття світового українства. Зі своїм чоловіком, лікарем Пилипом Демусом, вони були щедрими дарувальниками, покровителями ряду організацій, культурницьких та навчальних закладів як у закордонні, так і в Україні. Вони числяться чи не першими меценатами Києво-Могилянської академії та Шевченківського національного заповідника в Каневі, фінансово підтримали перший в Україні з'їзд Світової федерації українських лікарських товариств.

За фахом фармацевт, Володимира Демус подавала матеріяльну допомогу багатьом хворим, обездоленим і нужденним в Україні, надсилала гроші престарілим дисидентам. Коштом родини Демусів видано ряд книжок на захист рідного слова, зокрема збірник статтей „Мова наша українська". До благодійних справ подружжя привертало рідну сестру Іванну Гарасовську та її чоловіка Остапа, сім'ї своїх синів.

П'ятьох соколів вивели на широку дорогу Володимира та Пилип Демуси. Діти позакінчували українознавчі школи, здобули вищу освіту, плекають українську мову. Їхні сім'ї і за океаном сповідують рідну культуру, звичаї, відзначають історичні дати свого народу.

Мені випало з дружиною та внучкою-студенткою спілкуватися з онуком св. п. Володимири – Данчиком, котрий виступав у складі танцювального ансамблю з Чикаґо „Громовиця" на сцені Київського театру оперети. Скільки непідробної щирости й української душевности! „Я гордий, що є українцем!" – мовив тоді юнак.

Не казати вже про найстаршого сина Андрія, що не раз приїздив з Лос-Анжелесу віддати шану материнсько-батьківському Прикарпаттю, вклонитися могилі Тараса Шевченка, вмитися Дніпровою водою. Потім видрукував календар українських оборонних замків, виготував одяг з трипільською символікою.

Живою потугою слова поетка В. Демус воскрешала праісторію предків, пробуджувала світлі почуття любови до отчого краю:

Начерпни собі водички
з кришталевої кринички,
із кринички з України, –
як біль-туга-жаль прилине...

Пригадується, з якою побожністю пані Володимира збирала біля Кобзаревої могили насіння мальв, чорнобривців, айстр. Потім „той чар Шевченкового дива" висівала під своїм вікном у Чикаґо, щоб невідлучно вчувати безбережну звабу Тарасового слова, надихатися неосяжною силою дум і заповітів генія нації.

Шана її пам'яті!

Михайло Іщенко,
заслужений працівник
культури України,
м. Канів

До 40-го дня смерти Люби Прокоп

Св. п. Люба Прокоп

Українська громада Ню-Йорку, друзі, приятелі і знайомі попрощали у Божі засвіти Любу Прокоп (Комар), яка 3 лютого 2007 р. закінчила свою земну мандрівку. Її кольоритне життя, від юних років і до відходу у Божу вічність, було безперервним служінням Христовій Церкві, Богові, Батьківщині, своїй родині й українській громаді.

Л. Комар прийшла на світ в історичний для України час, 1 листопада 1919 р., у священичій родині о. Стефана й Евдокії Комарів. Батьки дали її глибоке родинне й релігійне виховання та освіту. Л. Комар належала до ґенерації, яка виростала після незакінчених українських визвольних змагань, в період посилення і поглиблення українського патріотизму, що формувався на донцовському світогляді „інтеґрального націоналізму". То був неповторний період між двома світовими війнами. Молодь формувала і творила свій, відмінний від дій попередників, шлях боротьби. Однак, у внутрішній суті це було продовженням боротьби батьків за українську незалежність – в інший час та іншими методами.

Внаслідок поляризації націоналістичних ідей, за межами України у 1929 р. постала Організація Українських Націоналістів (ОУН). На початку 1940-их років Л. Комар також стала членом ОУН. Здобула середню освіту у Гімназії Сестер–василіянок у Львові, відтак почала студії у Львівському університеті. У другій половині вересня 1940 року була арештована НКВД за належність до ОУН. Була однею з підсудних у відомому „Процесі 59" – суді над членами ОУН, що відбувся у Львові (37 молодих хлопців і 22 дівчат), 42, в тому числі 11 жінок, були засуджені на кару смерти. Про цей „Процес 59" Л. Прокоп написала цікавий спогад, який з'явився друком спершу у „Літописі політв'язня" у Мюнхені, 1946 р., вдруге – в 1970 р. – у журналі „Сучасність". Згодом спогади Л. Прокоп вийшли окремим виданням в НТШ у Львові 1991 р.

Початок війни гітлерівської Німеччини з Радянським Союзом врятував життя засуджених на „Процесі 59", яким вдалося вирватись з Бердичівської тюрми. Л. Комар повернулась до Львова і відразу поринула у вир оргнізаційної праці, як зв'язкова і радистка УПА. Крім цього, виконувала важливу працю у підробливанні печаток і документів для українського підпілля.

Наприкінці 1944 року, за дорученням Генерального Секретаріяту УГВР, група Референтури Зовнішніх Зв'язків на чолі Миколою Лебедем, до якої входили провідні члени ОУН і УГВР Омелян Антонович, Іван Багряний, Іван Бутковський, Михайло Андрюк (справжнє прізвище – Лебедь), Л. Комар, О. Сокіл, Славко Федик й Іван Гірний як шофер, подалась на захід. Шлях проходив через Словаччину, тут уже долучились дружина Лебедя Дарія з дочкою Зоєю і проф. Степан Ленкавський, які були звільнені з кацету.

Дальший шлях проходив через Хорватію. До речі, М. Лебедь був особисто знайомий з головою уряду Хорватії Анте Павелічем. Тому Омелян Антонович виїхав до Загребу скоріше, щоб попередити А. Павеліча про приїзд до Загребу групи РЗЗ на чолі з Миколою Лебедем. А. Павеліч гостинно їх прийняв і надав право азилю.

Воєнні події дуже швидко розвивались, і треба було покидати Загреб. Нелегкий шлях до Мюнхену проходив через Австрію. По дорозі доводилось, як мені розповідала Л. Прокоп, переживати чимало непередбачених труднощів. У Мюнхені в 1946 р. Л. Комар вийшла заміж за Мирослава Прокопа, який, як член Президії УГВР і провідник ОУН з особливих доручень, іншим шляхом дістався до Німеччини. Згодом подружжя Прокопів еміґрувало до США, до Чикаґо, а через деякий час переїхало до Ню-Йорку. Мирослав працював у „Пролозі", а Л. Прокоп, що мала талановиті руки, стала успішно працювати у американському бюрі виготовлення карт (мап). Люба також виготовляла карти для Енциклопедії українознавства під редакцією Володимира Кубійовича.

Господь нагородив подружжя Прокопів дочками Христею і Лідою, які мали добре родинне виховання, освіту і безмежну любов. Люба і Мірко все були горді за них і раділи їхніми успіхами. Це було справді взірцеве подружжя. Хата Прокопів завжди була гостинною, з неї віяло теплом щирости, доброти і любови.

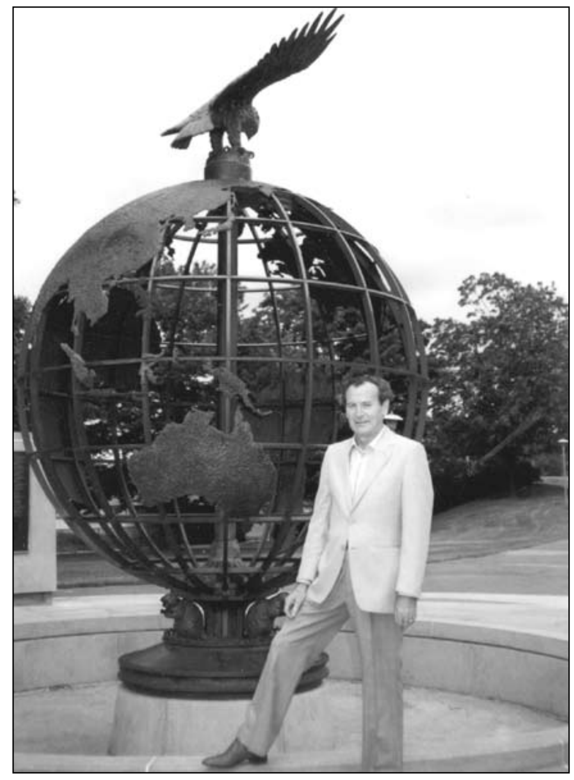
Л. Прокоп була винятковою жінкою – самовідданою. працьовитою, а водночас – надзвичайно скромною. Мудра матір для дочок і для онуків Максима і Лілі, вона знаходила час для активної праці в громаді, зокрема у жіночому русі. Допомогала у розвиткові Українського Музею в Ню-Йорку. Була членом Спілки Політичних В'язнів, Патріярхального руху й інших організацій. Підтримувала НТШ, УВАН, Катедру українознавства при Гарвардському університеті.

Незабаром після смерти чоловіка Мирослава (7 грудня 2003 р.), Л. Прокоп одержала інсульт і втратила мову, невдовзі недуга поклала її на візочок. Л. Прокоп мужньо сприймала усі удари життя, включно з останнім. Була готова стати перед Всевишнім з книгого свого життя, заповненою добрими ділами.

Під час Панахиди, у похоронному заведенні Яреми, яку відправив о. парох Вернард Панчук, Покійну Л. Прокоп прощали: від Політичної Ради ОУНз - Анатоль Камінський, від 64-го відділу Союзу Українок – Дарія Костів, від Українського Музею в Ню-Йорку – Марійка Шуст, від Президії УГВР, Патріярхального відділу в Ню-Йорку, друзів з Мюнхену (Ірини Козак, Лідії Марцюк й Олекси Вінтоняка), Австралії (Мирослава і Марії Болюхів) і Канади (Михайла Бохна) – Микола Галів. Тлінні останки Л. Прокоп похоронено на цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку. Під час поминок прощав голова Президії УГВР Євген Стахів і учасник „Процесу 59" Теодозій Крупа. Дочка Лідія подякувала від імені родини учасникам у похоронних обрядах та промовцям на Панахиді, і поминках. Молитвою за спокій душі Люби закінченно похоронні обряди.

Микола Галів,
Ню-Йорк

Пам'яті Івана Бринзи

Св. п. Іван М. Бринза

З смутком повідомляє родина друзів і українську громаду, що 26 грудня 2006 року відійшов у вічність щирий український патріот Іван Михайлович Бринза. Народився він 9 жовтня 1924 року в Харкові. У 1929 році родина його мусіла залишити Харків та переїхати 80 кілометрів на південь, у Сахновщину. Там він розпочав навчання в школі й закінчив десятирічку. Після війни опинився в Мюнхені. Вступив до театрального інституту, але через хворобу матері та виїзд в 1948 р. до Австралії студій не закінчив. Про своє тяжке дитинство, про голод 1932-33 років він описав у спогадах „Як я помирав без хліба".

Будучи всесторонньо обдарованим, він активно працював майже у всіх ділянках українського громадського і політичного життя Австралії. У листопаді 1949 р. він та Микола Петрушевич закінчили зобов'язання працювати за контрактом і переїхали до міста Аделаїди. Там уже були члени Української Революційно-Демократичної партії Андрій Квітко та Петро Петренко. Прийнявши в члени УРДП ще кілька осіб, вони заснували осередок УРДП та приступили до організації Крайового комітету УРДП Австралії.

Як член управи КК УРДП, Іван Бринза з 1950 року став уповноваженим газети „Українські вісті" на Австралію, а пізніше, як переїхав до Брізбену, став стейтовим представником газети. Був головою КК УРДП в 1957-1959 та в 1979-1982 роках і увесь час – членом Фундації ім. Ів. Багряного.

В Аделаїді став членом „Українського театру малих форм", якого керівником був Ростислав Василенко. В Брізбені Іван Бринза був довголітнім членом Управи Української Громади, виконував обов'язки культ-освітнього референта, заступника голови та чотири роки був головою Громади. Майже на кожному українському національному святі виступав у мистецьких програмах, а пізніше брав участь в них разом дочкою Аллою. З І. Осмоловським організував українську театральну групу, яка існувала 17 років, даючи людям розраду й насолоду.

Коли приїхав до Брізбену, там не було жодного передплатника газети „Українські вісті", журналу „Нові дні" чи книжок видавництва „Україна". За рік його стараннями приєднано 40 передплатників газети та 20 журналу. І. Бринза 22 роки був вчителем суботньої Школи українознавства ім. Лесі Українки, 10 років її директором.

За довголітню активну працю для української громади був нагороджений похвальними грамотами від видавництва „Українські вісті", Союзу українських організацій Австралії, почесним членством і грамотами від української громади, Української Центральної шкільної ради та Золотою грамотою за жертвенну діяльність в українському житті Австралії. Залишив він в смутку доньку Аллу, внучка Клементія та зятя Степана. Вічна йому пам'ять!

Алла Бринза-Філіпс

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА

зі смутком повідомляє, що 15 лютого 2007 року
відійшов у вічність на 86 році життя

СВ. П.

ЯРОСЛАВ СИПКО
„МАРТИН"

В 1947 році перейшов рейдом до Німеччини, а опісля поселився в Америці.

Висловлюємо щирі співчуття
дружині ВАРВАРІ, синам РОМАНОВІ та ІГОРЕВІ
і братові в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося болючою вісткою, що в понеділок, 5 березня 2007 р. відійшла від нас у вічність на 90-му році життя

СВ. П.

ІРЕНА НІТЕФОР-ТИМОШЕНКО

Народилася 5 жовтня 1917 р. у Вовчій на Харківщині.

Родина Покійної походить з Крем'янця на Волині.

Похорон відбувся в п'ятницю, 16 березня 2007 р. в українській православній катедрі Святого Володимира в Торонто. Покійну поховано на цвинтарі „Проспект" у Торонто.

У глибокому смутку залишилися:

син – МИХАЙЛО НІТЕФОР з дружиною ОЛЕНОЮ та доньками ГАННОЮ і ВІРОЮ
син – ЮРІЙ НІТЕФОР

Вічна Їй пам'ять!

На бажання Покійної просимо складати пожертви в пам'ять Її батька Валентина Садовського, члена Центральної і Малої Ради і близького співробітника Симона Петлюри:

на Міжнародний Благодійний Фонд відродження Києво-Могилянської Академії – http://www.fund.ukma.kiev.ua/dov.html

на Інтернетову Енциклопедію українознавства– http://www.encyclopediaofukraine.com/donor.asp

або на Видавництво Канадського інституту українських студій – http://www.utoronto.ca/cius/webfiles/aboutciuspress.htm

Ділимось сумною вісткою, що в п'ятницю, 9 березня 2007 р. по довшій недузі відійшов у вічність

СВ. П.

д-р ЗИНОВІЙ ҐІЛЬ

лікар психічних недуг.

В'язень НКВД, член українського і американського лікарських товариств, голова Крайового Патріярхального Товариства, член редакції журналу „За Патріярхат", коментатор патріярхальної радіо-програми в Бафало, Н.Й., громадський діяч.

ПАНАХИДА відбулася 11 березня 2007 р. в похоронному заведенні „Pietczak". Похоронні відправи відбулися 12 березня 2007 р. в церкві св. Миколая в Бафало, Н.Й. Похований на Mt. Calvary Cemetery, Cheektowaga, NY.

Залишені у глибокому смутку:

дружина – ВОЛОДИМИРА з дому КОБРИН
син – ІГОР
брат – ЕВГЕН з дружиною АНІЗІЄЮ, донькою ХРИСТИНОЮ з мужем АНДРІЄМ ТЕРШАКІВЦЕМ та внуками ПАВЛОМ і МИХАЙЛОМ
шваґер – РОМАН КОБРИН з дружиною ОЛЕЮ і сином РОМАНОМ, мол.
ближча і дальша родина в Україні, Канаді і США.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на:
Патріярший Собор Воскресіння Христового в Києві
або на Патріярший фонд Товариства св. Софії.

Пожертви просимо висилати на адресу:
Ihor Gill, 50 Caroline Lane, Depew, NY 14043

В глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 9 березня 2007 р. відійшов від нас у вічність на 86-му році життя наш найдорожчий і незабутній
МУЖ, ТАТО і ДІДО

СВ . П.

ВАСИЛЬ МУДРИЙ

нар. в Черneліці , Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 13 березня 2007 р. в церкві св. Юра в Ню-Йорку, а опісля на Gate of Heaven Cemetery, Hawthorne, NY.

В глибокому смутку залишилися:

дружина – ДАРІЯ
доньки – ТЕОДОЗІЯ з мужем БОГДАНОМ ГЕВКОМ
– ОКСАНА МУДРИЙ
внуки – ХРИСТИНА і МАРКО
сваха – СТЕФАНІЯ ГУМЕНЮК
родини – ТУРЧАКІВ, КОРШОВСЬКИХ і МУДРИХ
та ближча і дальша родина в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
14 березня 2006 р. нашої найдорожчої і незабутньої
МАМИ, БАБИ І ПРАБАБИ

СВ. П.

ІВАННИ СУБТЕЛЬНОЇ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

- у церкві Царя Христа у Філядельфії 17 березня 2007 р. о год. 9-ій ранку;
- у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку 28 квітня 2007 р. о год. 7:45 ранку;
- у церкві св. Миколая у Торонто 24 березня 2007 р.;
- у церкві св. Йосифа у Нютоні, Н. Дж. 14 березня 2007 р.;
- у катедрі св. Юрія у Львові.

Про молитви за упокій душі Покійної просять
ДІТИ, ВНУКИ і ПРАВНУКИ.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Висилаючи посмертні оголошення, просимо подавати числа своїх телефонів.

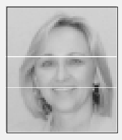
Оголошення можуть бути оплачені кредитовими картками:
VISA, MASTER CARD або AMERICAN EXPRESS

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*

ОКСАНА ТРИТЯК
Професійний продавець забезпечення УНС
OKSANA TRYTJAK
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3071) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: OKRYS@YAHOO.COM

ХРИСТИНА БРОДИН
Професійний продавець забезпечення УНС
CHRISTINE BRODYN
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave., Springfield, NJ 07081
Tel.: (973) 376-1347

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

Користуйтеся веб-сайтами „СВОБОДИ"
www.svoboda-news.com
„УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"
www.ukrweekly.com

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярійні друки
- весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ARKA
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

Y. Kochubey DES, NH, Ph.D
Board Certified
ПСИХОСУГЕСТОЛОГІЯ

* Наркоманія
* Алкоголізм
Тяжкі депресії
Хвороби печінки
Відновлення після хемотерапії

*** за щирим бажанням хворого – 100% ҐАРАНТІЯ**

Tel.: (845) 887-6039, (845) 583-7515 • Fax: (845) 887-4381 (Реєстрація 12 – 7 веч.)
Monticello, NY

Понад 30,000 читачів щотижня дивляться на наші реклями! Реклямуйтеся!

KARPATY TRAVEL
121 Runnymede Road,
Toronto, ON, Canada M6S 2Y4
1-800-265-7189 • в Торонто (416) 761-9105
e-mail: karpatycanada@yahoo.com

Karpaty — Скора гарантована доставка — Fast Guaranteed Delivery — **Export-Import**

Karpaty — **TRAVEL**

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ
ХАРЧОВІ ПАКУНКИ
ЛИСТИ ТА ДОКУМЕНТИ

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ:
ВІЗИ, АВІЯКВИТКИ, ЗАПРОШЕННЯ ДО КАНАДИ і США, СТРАХУВАННЯ

НАДІЙНО І ШВИДКО до рук адресата в Україну, Польщу та інші держави.

Найдешевші міжнародні телефонічні розмови.
Переписуємо відеокасети і DVD.

Як посилати, літати чи телефонувати то тільки через „КАРПАТИ"